

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31.3.2013.**

Sarajevo, svibanj 2013.

Sadržaj

1.	UVOD	3
1.1.	Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO.....	3
2.	STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA	4
2.1.	Organizacijski dijelovi.....	4
2.2.	Kadrovi	4
3.	ANALIZA FINACIJSKOG STANJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA MKO	6
3.1.	Bilanca stanja	6
3.2.	Kapital	10
3.3.	Kreditni portfelj.....	12
3.3.1.	Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja	16
3.3.2.	Otplata kredita s instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata	19
3.4.	Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite	20
3.5.	Bilanca uspjeha	22
4.	ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	24

PRILOZI:

Prilog 1.	Osnovni podaci o MKO
Prilog 2.	Bilanca stanja MKF
Prilog 3.	Bilanca stanja MKD
Prilog 4.	Račun dobiti i gubitka MKF
Prilog 5.	Račun dobiti i gubitka MKD
Prilog 6.	Pregled doniranih sredstava MKF

GRAFIKONI:

Grafikon 1.	Iznos aktive MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
Grafikon 2.	Iznos bruto portfelja MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
Grafikon 3.	Iznos obveza po uzetim kreditima MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
Grafikon 4.	Iznos kapitala MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
Grafikon 5.	Iznos doniranog kapitala (po izvješćima) MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
Grafikon 6.	Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za razdoblje 1.1.- 31.3.2013. u 000 KM
Grafikon 7.	Broj zaposlenih MKO na dan 31.3.2013.
Grafikon 8.	Broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31.3.2013.
Grafikon 9.	Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.3.2013.
Grafikon 10.	Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.3.2013.
Grafikon 11.	Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 31.3.2013.
Grafikon 12.	Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 31.3.2013.
Grafikon 13.	Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 31.3.2013.
Grafikon 14.	Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 31.3.2013.
Grafikon 15.	Iznos ukupnih isplata mikrokredita u I. kvartalu 2013. godine u 000 KM
Grafikon 16.	Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2013. godine
Grafikon 17.	Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2013. godine
Grafikon 18.	Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2013. godine

1. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO, odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Nadležnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) nad ovim poslovima propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija. Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvješća koje MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije. Izvještajnu osnovu čine kvartalna izvješća o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja, zaposlenim, otpisima i druga izvješća o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečno izvješće o kamatnim stopama. Neposredni nadzor nad poslovanjem MKO putem opsežnih i ciljanih kontrola, - pregled poslovanja na licu mjesta, provode službene osobe Agencija koje, sukladno internim aktima Agencije, ispunjavaju uvjete za obavljanje istog i za to imaju neophodne ovlasti. Mikrokreditnim organizacijama koje su predmet kontrole Agencije, po pravomoćnosti zapisnika, izdaju se nalozi za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti utvrđenih u kontroli poslovanja, s ciljem unaprjeđenja poslovanja, zakonitosti rada i stabilnosti mikrokreditnog sustava.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Poslovanje MKO bliže se uređuje podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od Upravnog odbora Agencije i uputama za poslovanje MKO usvojenim od direktora Agencije.

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
4. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja	27/07, 110/12 i 15/13
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
6. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Prečišćeni tekst)	48/12
8. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
9. Odluka o uvjetima i načinu postupanja mikrokreditne organizacije po prigovoru klijenta	32/10
10. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11
11. Odluka o minimalnim standardima mikrokreditnih organizacija na sprječavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti	48/12

Upute Agencije za poslovanje MKO

1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti;
5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.

2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA

U Federaciji BiH sa 31.3.2013., dozvolu za rad Agencije ima 14 MKO, od toga 13 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 27 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju u skladu sa ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF su zakonski pravni slijednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih u skladu sa ZoMKO iz 2000. godine. U Prilogu 1. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD koje sa 31.3.2013. imaju dozvolu za rad Agencije za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

2.1. Organizacijski dijelovi

Na dan 31.12.2012., u Registru mikrokreditnih organizacija i njihovih organizacijskih dijelova kojeg, u skladu s člankom 13. ZoMKO, vodi Agencija bilo je evidentirano ukupno 321 organizacijski dio MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, od čega u Federaciji BiH 215, Republici Srpskoj 103 i Distriktu Brčko 3. Ukupan broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH povećan je za 2 organizacijska dijela, odnosno 1% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupno 181 organizacijski dio MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlasti za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar.

U prva tri mjeseca 2013. godine, Agencija je izdala 5 suglasnosti za osnivanje organizacijskih dijelova, 4 suglasnosti za zatvaranje organizacijskih dijelova MKO i 3 suglasnosti za promjenu adrese organizacijskih dijelova, dok je 1 organizacijski dio dodan u Registar Agencije nakon izvršene kontrole na licu mjesta jedne MKO. Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 8 MKF, a 4 MKF posluju isključivo preko svog sjedišta, odnosno nemaju otvorenih organizacijskih dijelova ni u Federaciji BiH, ni u Republici Srpskoj.

Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 27 podružnica i terenskih ureda.

2.2. Kadrovi

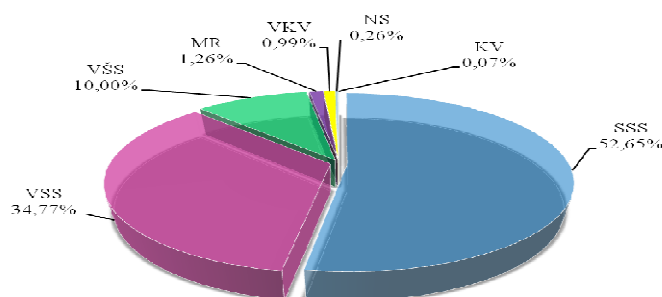
Sa 31.3.2013., mikrokreditni sektor zapošljava ukupno 1.510 radnika, što je za 44 radnika, ili 3% manje u odnosu na 31.12.2012. Na ovaj pad zaposlenih na razini sektora, najviše utjecaja imao je pad zaposlenih kod jedne od najvećih MKO, koja je zabilježila pad od 12%, ili 34 zaposlenika u odnosu na kraj prethodne godine. MKF zapošljavaju 1.503 radnika ili 99,5%, a MKD 7 radnika ili 0,5%.

Tablica 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2012.		Ukupno	Udjel (%)	31.3.2013.		Ukupno	Udjel (%)	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,19	4	0	4	0,26	133
2.	KV	1	0	1	0,06	1	0	1	0,07	100
3.	VKV	15	0	15	0,97	15	0	15	0,99	100
4.	SSS	828	2	830	53,41	793	2	795	52,65	96
5.	VŠS	154	1	155	9,97	150	1	151	10,00	97
6.	VSS	530	4	534	34,36	521	4	525	34,77	98
7.	MR	16	0	16	1,03	19	0	19	1,26	119
UKUPNO		1.547	7	1.554	100,00	1.503	7	1.510	100,00	97

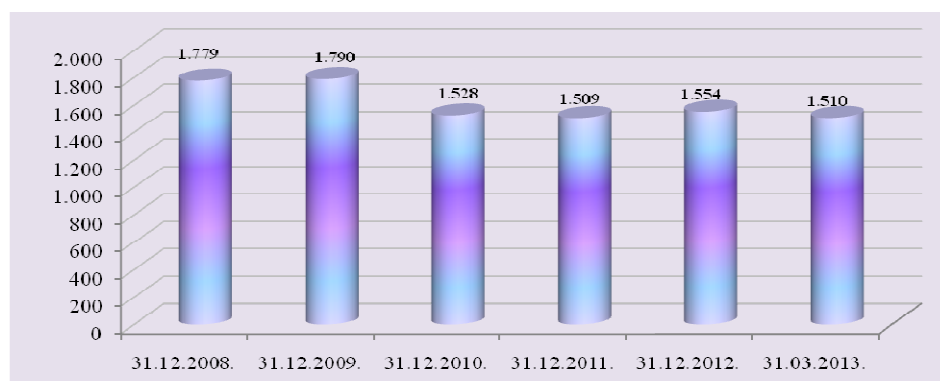
U strukturi zaposlenih najveći je udjel SSS od 52,65%, VSS od 34,77% i VŠS od 10%. Udjel zaposlenih magistara u porastu je za 19%, te su također u porastu zaposlenici s nižom stručnom spremom za 33%, dok je postotak udjela zaposlenih sa srednjom stručnom spremom u padu (za 4%), s višom stručnom spremom (za 3%) i s visokom stručnom spremom (za 2%).

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO na dan 31.12.2012.

Promatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika. MKO su sa 31.3.2013. zapošljavale 1.510 radnika (gotovo istovjetan broj zaposlenika kao na kraju 2011. godine), što predstavlja smanjenje od 16% u odnosu na kraj 2009. godine. Promatrajući ova dva razdoblja kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, za čak 32%, odnosno 33%.

Grafikon 2. Broj zaposlenih u MKO po godinama

3. ANALIZA FINANCIJSKOG STANJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA MKO

3.1. Bilanca stanja

Bilančna suma MKO sa 31.3.2013. iznosi 479 milijuna KM i za 20,6 milijuna KM ili 4% je manja u odnosu na stanje sa 31.12.2012. Rast bilančne sume u odnosu na kraj prethodne godine bilježe 3 MKF i 1 MKD, dok je pad zabilježilo 10 MKF.

Pad bilančne sume do 10% u odnosu na 31.12.2012. zabilježilo je 9 MKF, dok je pad bilančne sume do 20% u odnosu na kraj prethodne godine zabilježila 1 MKF s najmanjim iznosom aktive. Jedna MKF koja je s 31.12.2012. imala najveći udjel u iznosu bilančne sume u sektoru, za tri mjeseca, aktivu je smanjila za 11 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 10% u odnosu na kraj prethodne godine, što je posljedično utjecalo i na pad aktive na razini cijelog sektora.

Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima šest MKF s aktivom u iznosu od 443,2 milijuna KM ili 93%.

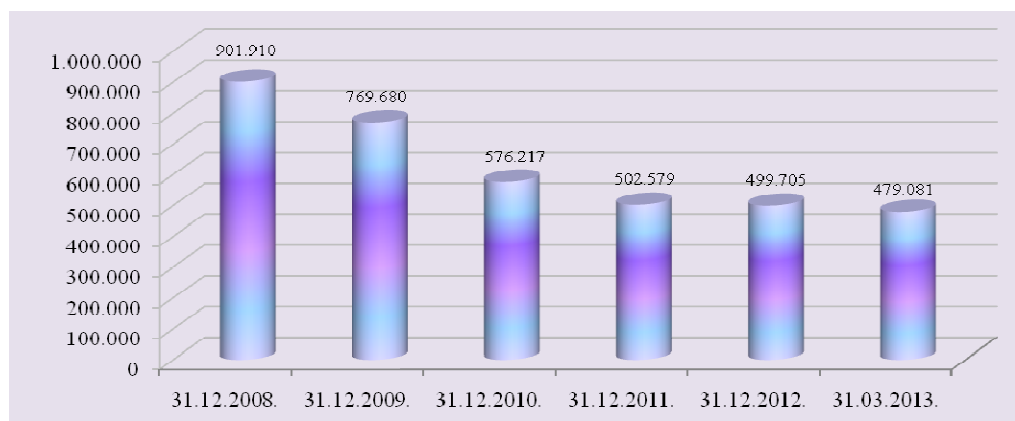
Tablica 2. Bilanca stanja MKO

u 000 KM

OPIS	31.12.2012.					31.3.2013.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA											
1. Novčana sredstva	25.286	5	104	7	25.390	22.424	5	238	14	22.662	89
2. Plasmani bankama	8.245	2	0	0	8.245	3.368	1	0	0	3.368	41
3. Krediti	415.883		1.349		417.232	404.106		1.385		405.491	97
4. Minus: rezer. za kred. gubitke	7.585		25		7.610	9.035		40		9.075	119
5. Neto krediti	408.298	82	1.324	86	409.622	395.071	83	1.345	80	396.416	97
6. Posl. prostor i ost. fik. aktiva	48.025	10	84	5	48.109	47.785	10	74	4	47.859	99
7. Dugor. investicije	15	0	0	0	15	15	0	0	0	15	100
8. Ostala aktiva	9.268	2	33	2	9.301	9.693	2	35	2	9.728	105
9. Minus: rezerv. na ost. st. aktive, osim kredita	975		2		977	964		3		967	99
UKUPNO AKTIVA	498.162	100	1.543	100	499.705	477.392	100	1.689	100	479.081	96
PASIVA											
10. Obveze po uzet. kreditima	311.240	62	803	52	312.043	287.487	60	956	57	288.443	92
11. Ostale obveze	24.091	5	39	3	24.130	23.782	5	39	2	23.821	99
12. Kapital	162.831	33	701	45	163.532	166.123	35	694	41	166.817	102
UKUPNO PASIVA	498.162	100	1.543	100	499.705	477.392	100	1.689	100	479.081	96
Izvanbilančna evidencija	172.252		52		172.304	171.049		55		171.104	99

Promatrajući bilančnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 902 milijuna KM. Bilančna suma MKO na dan 31.3.2013. iznosila je 479 milijuna KM, i manja je za čak 47% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja kod pojedinačnih MKO, dvije značajnije MKF su zabilježile najveći pad bilančne sume, kod kojih je ista pala za čak 60%, odnosno 73%.

Grafikon 3. Iznos aktive MKO (u 000 KM)

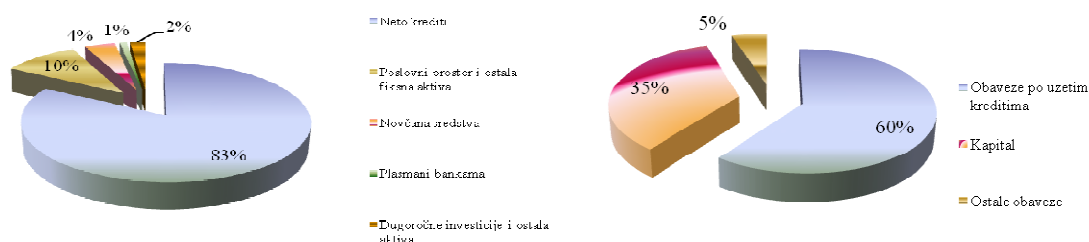
U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 22,6 milijuna KM ili 4% sa stopom pada od 11% u odnosu na 31.12.2012. i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 3,3 milijuna KM ili 1% i manji su za 59% u odnosu na kraj prethodne godine. S obzirom da kreditori, kako domaće komercijalne banke, tako i razni međunarodni socijalno orijentirani komercijalni fondovi, generalno pokazuju visok stupanj opreza i uzdržanost kod kreditiranja većeg broja MKO, mnoge MKO su uskraćene za sredstva kojim bi financirale svoju mikrokreditnu aktivnost i ostvarile dovoljan prihod od redovnih operacija kojim bi pokrile svoje rashode. Dodatno uskraćivanje dugoročnih sredstava MKO i dospijeće kratkoročnih obveza uz lošu naplatu kredita može dovesti do nelikvidnosti pojedinih MKO, čak i većeg opsega operacija, što predstavlja jedan od značajnih rizika i izazova s kojim su suočeni organi upravljanja i rukovođenja.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjeni za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 396,4 milijuna KM ili 83% ukupne aktive i manji su za 13,2 milijuna KM ili 3% u odnosu na 31.12.2012. Rast neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je 5 MKF i 1 MKD, dok je pad zabilježilo 8 MKF. U odnosu na 31.12.2012., pad neto kredita do 10% zabilježilo je 6 MKF, dok je pad do 20% zabilježila 1 MKF, i pad do 30% također 1 MKF. Jedna MKF koja je s 31.12.2012. imala najveći udjel u iznosu neto kredita u sektoru, za tri mjeseca iste je smanjila za 12 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 13% u odnosu na kraj prethodne godine, što je posljedično utjecalo i na pad ove bilančne pozicije na razini cijelog sektora.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 48 milijuna KM ili 10% ukupne aktive i za 250 tisuća KM ili 1%, ova bilančna pozicija manja je u odnosu na kraj prethodne godine. Postotak fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu (umanjenu za donirani kapital) na razini sektora iznosi 11,07% što je više od dozvoljenog iznosa, a gledano pojedinačno, četiri MKF krše ovaj standard.

Iznos od 8,7 milijuna KM ili 2% odnosi se na dugoročne investicije (15 tisuća KM koje iskazuje samo jedna MKF) i ostalu aktivu (8.761 tisuću KM umanjenu za rezerviranja na ostale stavke aktive osim kredita), koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Postotak ostale aktive na razini sektora u odnosu na ukupnu aktivu iznosi 2,03%, a gledajući pojedinačno, kod svih MKO, ostala aktiva je ispod 10% u odnosu na ukupnu aktivu.

Grafikon 4. Struktura aktive i pasive MKO

U strukturi pasive MKO, obaveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 288,4 milijun KM ili 60% ukupne pasive i manje su za 8% u odnosu na 31.12.2011. Jedna MKF s najvećim udjelom u iznosu obveza po uzetim kreditima, za tri mjeseca iste je smanjila za 12 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 14% u odnosu na kraj prethodne godine, što je posljedično utjecalo i na pad ove bilančne pozicije na razini cijelog sektora.

Tablica3. Ročna struktura uzetih kredita

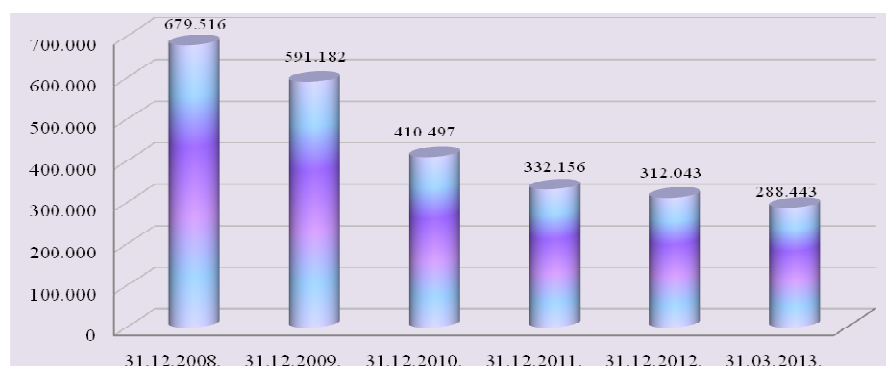
u 000 KM

OPIS	31.12.2012.				31.03.2013.				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obaveze po uzetim kratkor. kreditima	99.872	719	100.591	32	95.645	621	96.266	33	96
2. Obaveze po uzetim dugoroč. kreditima	211.368	84	211.452	68	191.842	335	192.177	67	91
UKUPNO	311.240	803	312.043	100	287.487	956	288.443	100	92

Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti (koje nemaju 3 MKF) iznose 192,2 milijuna KM ili 67% i manji su za 9% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, kratkoročni krediti (koje nemaju 3 MKF) iznose 96,2 milijuna KM ili 33% i imaju stopu pada od 4% u odnosu na kraj prethodne godine. Na obaveze po uzetim kreditima na MKF odnosi se 287,4 milijuna KM ili 99,7% od ukupnih obveza po uzetim kreditima.

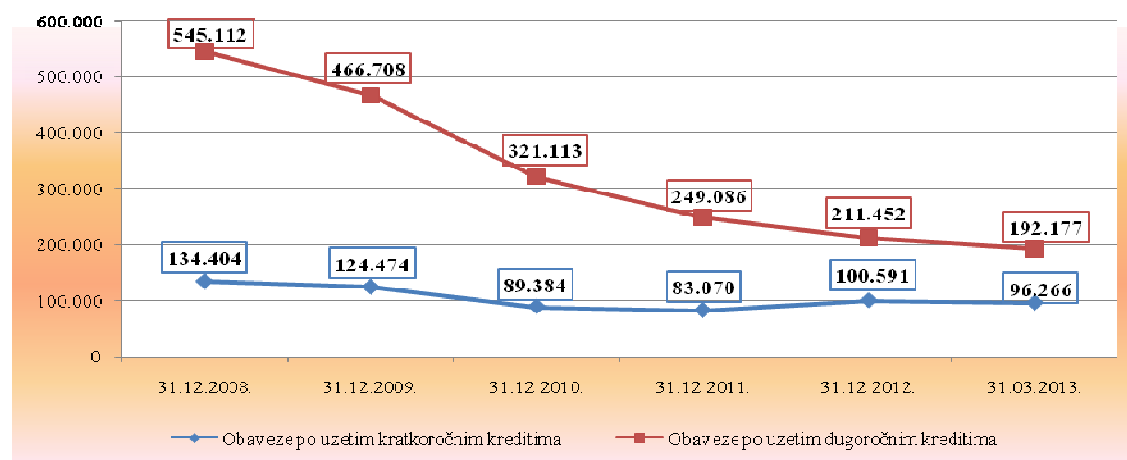
Promatrajući iznos ukupnih obveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 milijuna KM. Ukupne obaveze MKO po uzetim kreditima na dan 31.3.2013. iznosile su 288,4 milijuna KM, i manje su za čak 58% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 92%.

Grafikon 5. Iznos obveza MKO po uzetim kreditima po godinama (u 000 KM)

Kao što je vidljivo iz donjeg grafikona, pored toga što su ukupne obveze po uzetim kreditima u odnosu na 2008. godinu manje za 58%, odnosno 8% u odnosu na kraj prethodne godine, promatrajući obveze po uzetim kreditima po ročnosti, zabrinjava činjenica da su dugoročni krediti u odnosu na 2008. godinu u padu za čak 65%, te konstantno padaju, dok su kratkoročni krediti u odnosu na 2008. godinu manji za 28%, te su u odnosu na 31.12.2012. također manji za 4%, iako su u s krajem 2012. godine zabilježili porast u odnosu na prethodne dvije godine.

Grafikon 6. Obveze po uzetim kratkoročnim i dugoročnim kreditima

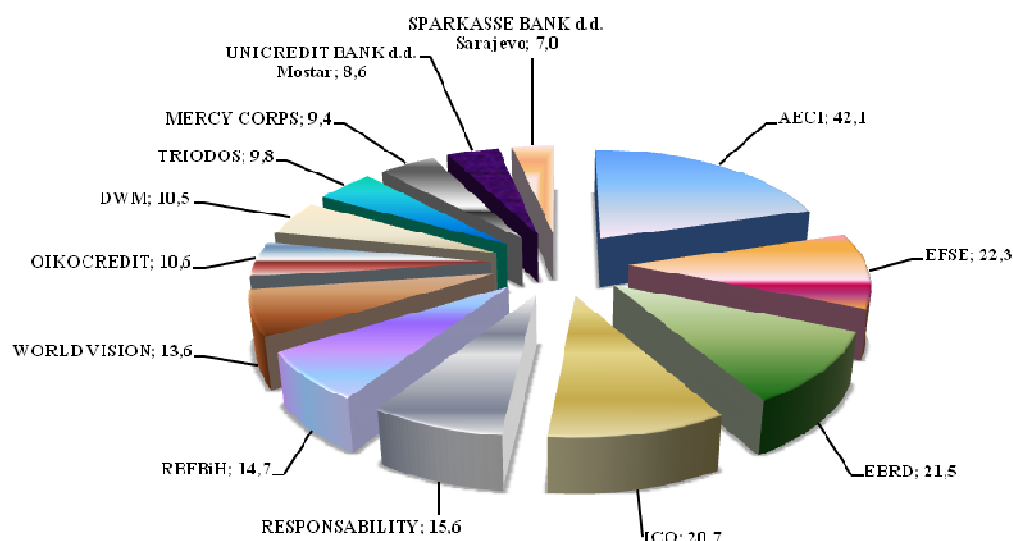
Najznačajniji kreditori MKO na koje se odnosi 72% od ukupnih kreditnih obveza su:

- 1.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (42,1 milijun KM);
- 2.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Europu, Luksemburg (22,3 milijuna KM);
- 3.) EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (21,5 milijuna KM);
- 4.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (20,7 milijuna KM);
- 5.) Responsibility SICAV, Švicarska (15,6 milijuna KM);
- 6.) Razvojna banka Federacije BiH¹ (14,7 milijuna KM);
- 7.) World Vision International, USA (13,6 milijuna KM);
- 8.) Oikokredit, Nizozemska (10,6 milijuna KM);
- 9.) DWM – Developing World Markets, SAD (10,5 milijuna KM);
- 10.) Triodos – Doen, Nizozemska (9,8 milijuna KM).
- 11.) Mercy Corps, SAD (9,4 milijuna KM);
- 12.) UniCredit Bank d.d. Mostar, BiH (8,6 milijuna KM);
- 13.) Sparkasse Bank d.d. Sarajevo (7 milijuna KM)

Jedna MKF kod prvog kreditora ima izloženost 46%, a kod devetog čak 63%, sto predstavlja visoku koncentraciju izvora sredstava.

¹ Sredstva su plasirana u okviru Projekta lokalnih inicijativa LIP I i LIP II koja su Odlukom Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br: 78/06 i 34/07) na upravljanje prenesena Razvojnoj banci Federacije BiH.

Grafikon 7. Izvori sredstava MKO na dan 31.3.2013. (u mil. KM)

Ostale obveze iznose 23,8 milijuna KM ili 5% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Postotak ostalih obveza na razini sektora u odnosu na ukupne obveze iznosi 7,63%, a gledajući pojedinačno, ukupno pet MKF ima postotak ostalih obveza veći od 10% u odnosu na ukupne obveze.

Izvanbilančna evidencija na dan 31.3.2013. iznosi 171,1 milijun KM, koju čine otpisana kreditna potraživanja (170,7 milijuna KM) i komisioni poslovi (0,4 milijuna KM koje imaju dvije MKF), a za 1% je manja od stanja sa 31.12.2012.

3.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 31.3.2013. iznosi 166,8 milijuna KM ili 35% ukupne pasive i veći je za 3,3 milijuna KM ili 2% u odnosu na kraj 2012. godine. Kapital MKF iznosi 166,1 milijun MKF ili 99,6%, a kapital jednog MKD 0,7 milijuna KM ili 0,4%. Dvije MKF imaju postotak iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa.

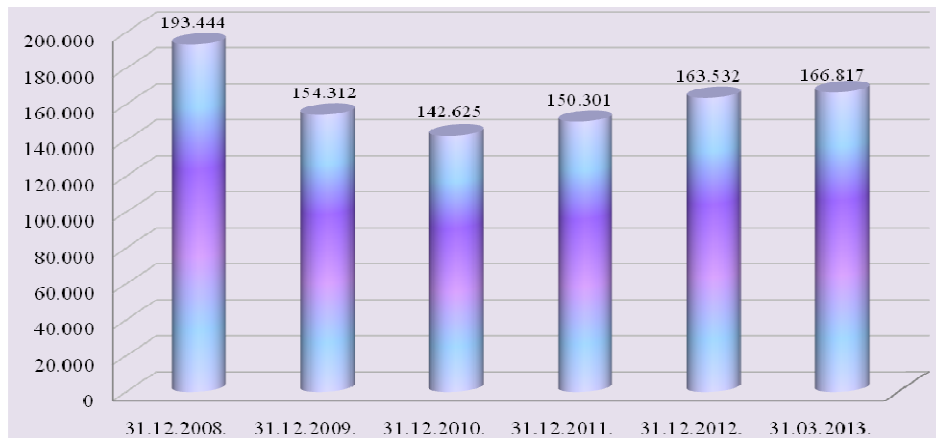
Tablica 4. Struktura kapitala MKO

u 000 KM

OPIS	31.12.2012.					31.3.2013.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	46.936	29	0	0	46.936	46.936	28	0	0	46.936	100
Temeljni kapital	8.245	5	600	86	8.845	8.245	5	600	86	8.845	100
Višak/manjak pr. nad ras.	104.779	64	0	0	104.779	108.087	65	0	0	108.087	103
Emisioni ažio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	0	0	0	0	0	-7	-1	-7	n/a
Zakonske rezerve	0	0	101	14	101	0	0	101	15	101	100
Ostale rezerve	2.871	2	0	0	2.871	2.855	2	0	0	2.855	99
UKUPNO KAPITAL	162.831	100	701	100	163.532	166.123	100	694	100	166.817	102

Promatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 milijuna KM. Ukupan kapital MKO na dan 31.3.2013. iznosio je 166,8 milijuna KM, i manji je za 14% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije značajnije MKF zabilježile su najveći pad iznosa kapitala, kod kojih je isti pao za čak 51%, odnosno 60%. Razina kapitala dostignuta s 31.3.2013, predstavlja najveći zabilježenu razinu istog od kraja 2009. godine, zahvaljujući povećanom izvanrednom prihodu (naplati otpisanih potraživanja) koji je utjecao na ukupan finansijski rezultat MKO.

Grafikon 8. Iznos kapitala MKO po godinama (u 000 KM)

U strukturi kapitala MKF najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 108,1 milijun KM, te čini 65% ukupnog kapitala MKF i veći je za 3,3 milijuna KM ili 3% u odnosu na kraj prethodne godine.

Manjak prihoda nad rashodima za razdoblje od 1.1. do 31.3.2013. ostvarile su 2 MKF, a višak prihoda nad rashodima 11 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto gubitak. Višak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja na dan 31.3.2013. ostvarilo je 5 MKF, dok je 8 MKF i 1 MKD ostvarilo manjak prihoda nad rashodima, odnosno gubitak od redovnog poslovanja. Od tih 8 MKF, 6 ih je zahvaljujući izvanrednim prihodima koji su veći od iznosa ostvarenog manjka prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja, na kraju prvog kvartala 2013. godine, ostvarilo pozitivan rezultat. Izvanredni prihodi izravan su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 47 milijuna KM ili 28% ukupnog kapitala MKF, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Iznos doniranog kapitala o kojem izvješćuju MKO, u odnosu na kraj prethodne godine, na istoj je razini. Sukladno članku 11. Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije, MKO su dužne voditi evidenciju o doniranim sredstvima i tretirati ih kao donirani kapital o čijem stanju su dužne izvješćivati Agenciju. Prema službenim kvartalnim izvješćima koje dostavljaju Agenciji, 9 MKF iskazuje vrijednost doniranog kapitala u svojim izvještajima, te vodi evidenciju o stanju istog. Off-site kontrolom, utvrđeno da jedna MKF ne iskazuje vrijednost doniranog kapitala, što je suprotno propisima Agencije, te je izvješće o donacijama podcijenjeno za oko 7 milijuna KM.

Temeljni kapital MKF na dan 31.3.2013. iznosi 8,2 milijuna KM ili 5% ukupnog kapitala MKF. Ostale rezerve, koje se odnose na 2 MKF, iznose 2,8 milijuna KM, ili 2% ukupnog kapitala MKF.

Neraspoređena dobit i zakonske rezerve jednog MKD iznose 0,1 milijun KM ili 14% ukupnog kapitala MKD, dok temeljni kapital MKD iznosi 0,6 milijuna KM, odnosno 86%.

3.3. Kreditni portfelj

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 405,5 milijuna KM ili 85% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Razina ukupnih kredita sektora ovisi o stanju kredita MKF na koje se odnosi 404,1 milijun KM ili 99,7% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 1,4 milijuna KM ili 0,3% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tablici 5.

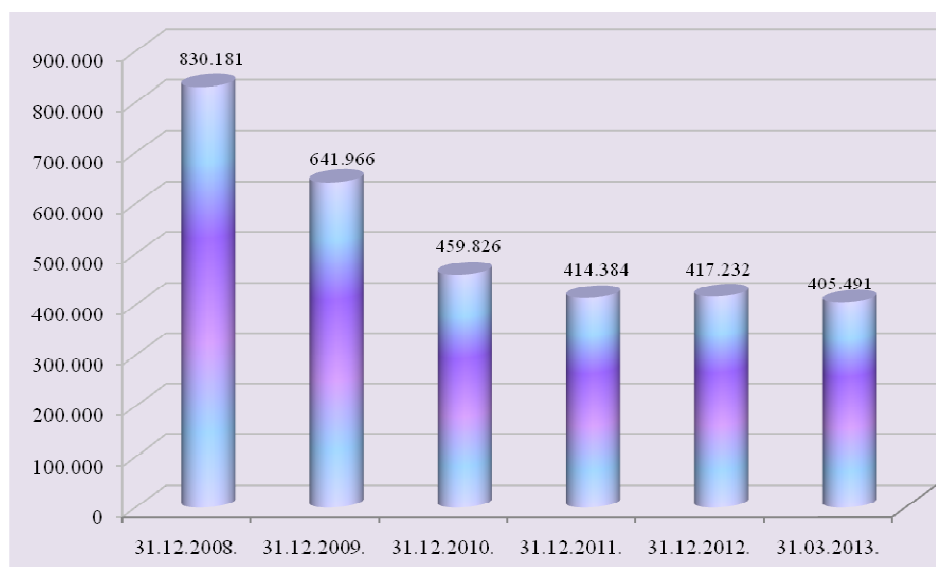
Tablica 5. Neto krediti

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2012.			31.03.2013.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kredit	415.883	1.349	417.232	404.106	1.385	405.491	97
2.	Rezerve za kreditne gubitke	7.585	25	7.610	9.035	40	9.075	119
3.	Neto krediti (1.-2.)	408.298	1.324	409.622	395.071	1.345	396.416	97

Neto krediti iznose 396,4 milijuna KM i za 3% su manji u odnosu na 31.12.2012., dok su krediti na bruto osnovi također manji za 3% u odnosu na kraj prethodne godine. Rezerve za kreditne gubitke iznose 9,1 milijun KM i veće su 19% u odnosu na 31.12.2012. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfelj iznosi 2,24%, te u odnosu na omjer sa 31.12.2012., bilježi pogoršanje od 0,42 postotna boda.

Grafikon 9. Iznos bruto portfelja MKO po godinama (u 000 KM)

Promatrajući bruto portfelj MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 milijuna KM. Ukupan bruto portfelj na dan 31.3.2013. iznosio je 405,5 milijuna KM, i isti je prepolovljen u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije značajnije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfelja, kod kojih je isti pao za čak 63%, odnosno 77%.

Tablica 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.3.2013.

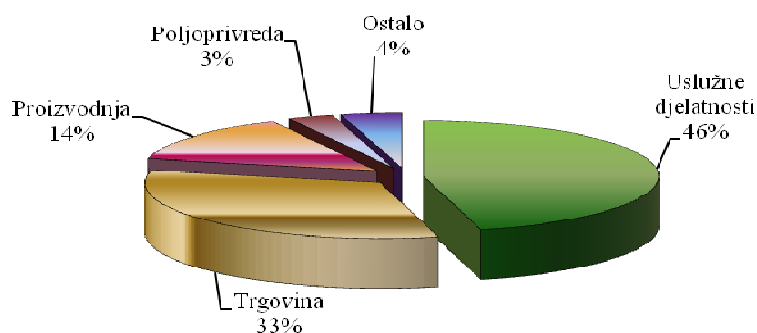
u 000 KM

Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	1.138	3.321	52	4.511	46%
b.)	Trgovina	1.088	2.051	41	3.180	33%
c.)	Poljoprivreda	116	189	0	305	3%
d.)	Proizvodnja	480	879	19	1.378	14%
e.)	Ostalo	72	331	9	412	4%
	UKUPNO 1:	2.894	6.771	121	9.786	100%
2.	Fizičkim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	9.010	84.657	1.109	94.776	24%
b.)	Trgovina	6.193	39.081	644	45.918	12%
c.)	Poljoprivreda	10.005	131.951	863	142.819	36%
d.)	Proizvodnja	2.043	18.600	221	20.864	5%
e.)	Stambene potrebe	2.635	45.131	247	48.013	12%
f.)	Ostalo	12.126	30.425	764	43.315	11%
	UKUPNO 2:	42.012	349.845	3.848	395.705	100%
	UKUPNO (1+2):	44.906	356.616	3.969	405.491	

Od ukupnog iznosa mikrokredita, 9,8 milijuna ili 2% plasirano je pravnim osobama, a 395,7 milijuna KM ili 98% plasirano je fizičkim osobama.

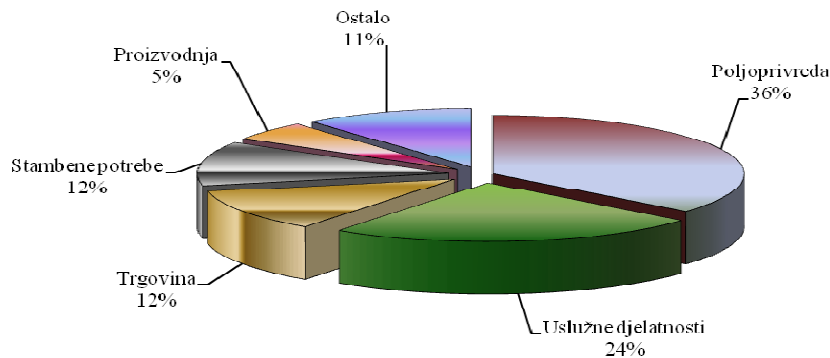
U ročnoj strukturi mikrokredita, na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 48,9 milijuna KM ili 12 %, a na dugoročne kredite 356,6 milijuna KM ili 88%. Sama dospjela potraživanja iznose ukupno iznose 4 milijuna KM ili 1% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite dane fizičkim osobama.

Grafikon 10. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim osobama

Prema granskoj strukturi, najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita danih **pravnim osobama**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 4,5 milijuna KM ili 46%, odnosno trgovina 3,2 milijuna KM ili 33%. Za proizvodnju je dano 1,4 milijuna KM ili 14% od ukupnog iznosa mikrokredita danih pravnim osobama, dok je za poljoprivredu dano 0,3 milijuna KM ili 3%, a za ostale namjene 0,4 milijuna KM ili 4%.

Grafikon 11. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim osobama

Što se tiče kredita danih **fizičkim osobama**, 142,8 milijuna KM ili 36% plasirano je za poljoprivredu, zatim 94,8 milijuna KM ili 24% za uslužne djelatnosti, za trgovinu je plasirano 46 milijuna KM ili 12%, za stambene potrebe 48 milijuna KM ili 12%, za proizvodnju 20,8 milijuna KM ili 5%, te za ostalo 43,3 milijuna KM ili 11%.

Tablica 7. Sektorska struktura mikrokredita u 000 KM

Mikrokrediti za:	31.12.2012.	31.03.2013.	Udjel	Indeks
Uslužne djelatnosti	102.589	99.287	24%	97
Trgovinu	52.463	49.098	12%	94
Poljoprivredu	144.056	143.124	35%	99
Proizvodnju	23.492	22.242	5%	95
Stambene potrebe	48.620	48.013	12%	99
Ostalo	46.012	43.727	11%	95
UKUPNO	417.232	405.491	100%	97

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (35%) i uslužnih djelatnosti (24%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju osobama koje nemaju pristup tradicionalnim izvorima financiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala.

U odnosu na kraj prethodne godine, postotak ukupnih kredita koji se daju po svim kreditnim proizvodima u padu su od 1% do 6% s obzirom da su i ukupni bruto krediti u padu za 3% u odnosu na kraj prethodne godine.

Tablica 8. Ročna struktura mikrokredita

u 000 KM

	31.12.2012.	31.3.2013.	Udjel	Indeks
Dugoročni mikrokrediti	373.174	356.616	88%	96
Kratkoročni mikrokrediti s dospjelim potraživanjima	44.058	48.875	12%	111
UKUPNO	417.232	405.491	100%	97

U pogledu ročnosti mikrokredita, dugoročni mikrokrediti su u padu za 4% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su kratkoročni mikrokrediti (uključujući i dospjela potraživanja) u porastu za 11%.

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja.

Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha. Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.3.2013. vide se iz sljedeće tablice.

Tablica 9. Izvješće o visini i načinu formiranja rezervi za kreditne gubitke na dan 31.3.2013.

u 000 KM

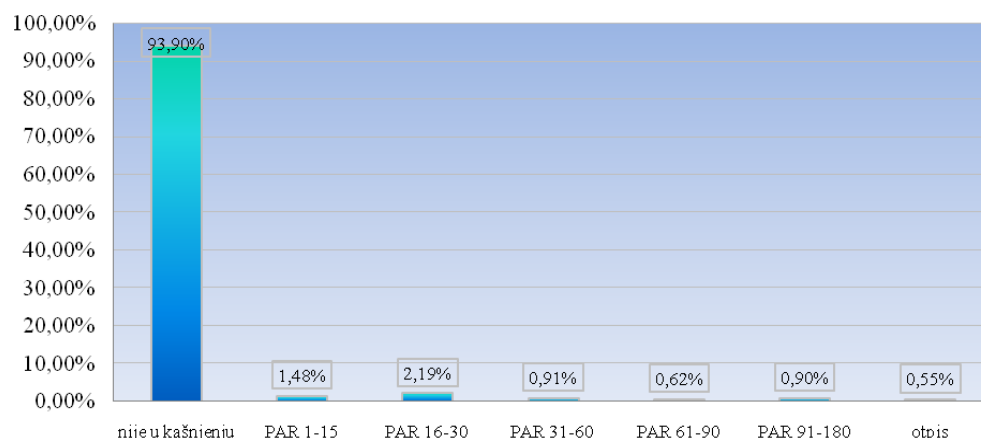
Rb.	Dani kašnjenja	Stope rezerviranja	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
					Stopa rezerviranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	$9=(4 \times 3)/100$	$10=(7 \times 6)/100$	$11=(8 \times 3)/100$	$12=(9+10+11)$
1.	0	0%	380.758	93,90	0%	4	253	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	5.983	1,48	2%	108	0	120	2	0	122
3.	16 – 30	15%	8.865	2,19	100%	143	0	1.330	143	0	1.473
4.	31 – 60	50%	3.700	0,91	100%	167	0	1.850	167	0	2.017
5.	61 – 90	80%	2.528	0,62	100%	162	0	2.023	162	0	2.185
6.	91 – 180	100%	3.657	0,90	100%	488	0	3.751*	493*	0	4.244
UKUPNO			405.491	100,00		1.072	253	9.075	967	0	10.042
7.	preko 180	Otpis	2.238	0,55	100%	378					

*U kolonama 9. i 10. u kategoriji dana u kašnjenju (91-180), uključena su dodatna rezerviranja jedne MKF za kredite koji su više puta reprogramirani i za kredite koji su ponovno ugovoreni, a čiji je saldo na izvještajni datum veći od 10.000 KM, za koje je Agencija, svojim rješenjem, naložila dodatna rezerviranja po stopi od 100%.

Kašnjenje u otplati dulje od jednog dana imaju krediti u iznosu 24,7 milijuna KM. Stopa kredita u kašnjenju preko jednog dana sa stanjem na dan 31.3.2013. iznosila je 6,10% i bilježi povećanje u odnosu na kraj prethodne godine za 1,22 postotna boda. Najveći iznos kredita

ima kašnjenje u otplati od 16 do 30 dana (8,9 milijuna KM ili 2,19% od ukupnih kredita). Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati dulje od jednog dana iznosi 1 milijun KM. Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 10 milijuna KM i u odnosu na 31.12.2012., veće su za 1,4 milijuna KM, odnosno 17%. Analizom izvješća MKO, utvrđeno je da je do povećanja ukupnih rezervi u odnosu na kraj prethodne godine, došlo uslijed značajnog povećanja rezervi za zajmovne gubitke kod jedne od najvećih MKO u Federaciji BiH, koja bilježi povećanje istih u iznosu od 1,2 milijuna KM, odnosno 60%. U prva tri mjeseca tekuće godine, otpis je iznosio 2,2 milijuna KM po glavnici i 0,4 milijuna KM po kamati.

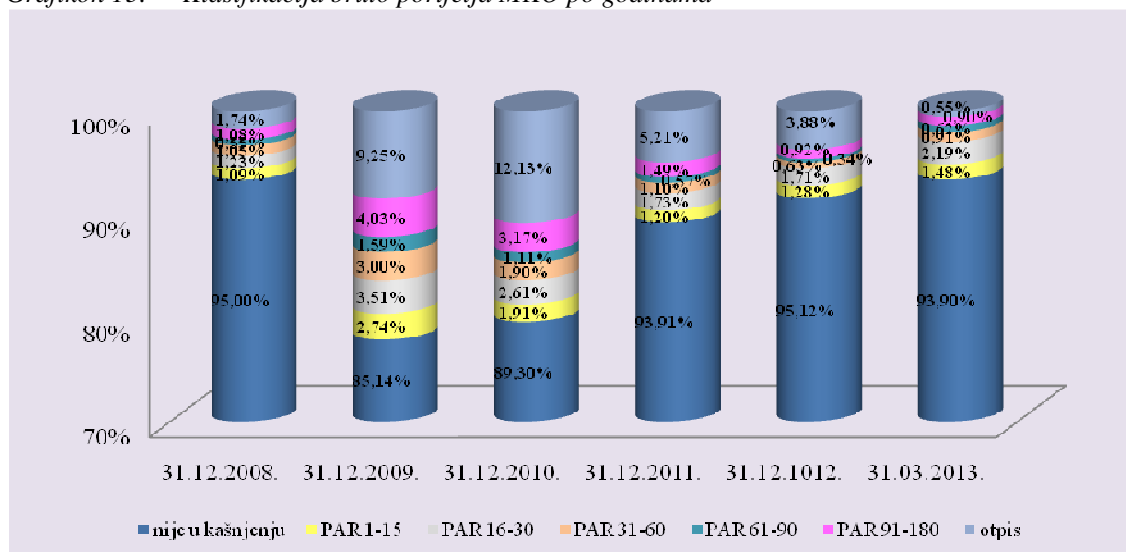
Grafikon 12. Kvaliteta portfelja MKO na dan 31.3.2013.

3.3.1. Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja

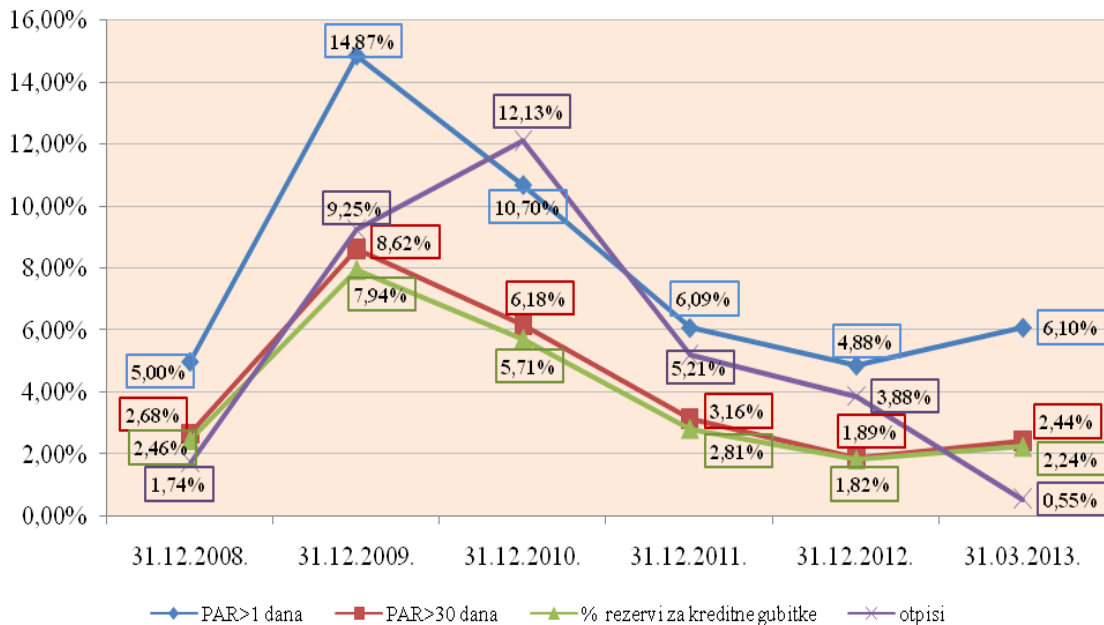
U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 31.3.2013., mikrokreditni portfelj bilježi pad od 3%, te iskazuje i pogoršanje pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te su mnoge manje MKO suočene s nedostatkom sredstava za financiranje kreditnog portfelja.

Grafikon 13. Klasifikacija bruto portfelja MKO po godinama

Pogoršanje kvalitete aktivnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 1,82%, koliko je iznosila na 31.12.2012., na 2,24%. Portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja također je povećan sa 1,89% na 2,44%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja nalazi se u okvirima standarda propisanog od Agencije, dok od 14 MKO, 3 MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja također bilježi pogoršanje, te je sa 4,88% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 6,10%.

Grafikon 14. Pokazatelji kvaliteta aktivnog portfelja MKO

U pogledu pokazatelja kvalitete kreditnog portfelja i drugih rezultata poslovanja MKF, Agencija izražava rezervu u ispravnost podataka, s obzirom da jedna od najvećih MKF koja ima preko 20% tržišnog udjela nije postupila po nalogima Agencije u predviđenim rokovima koji su izdani na temelju obavljene kontrole ove MKF u pogledu značajnog iznosa naloženih dodatnih rezervi, te izvješća ove MKF nisu usklađena s propisima Agencije.

Tijekom prvog kvartala 2013. godine, MKO su otpisale 2.386 kreditnih partija (čak 67% otpisanih kreditnih partija u prvom kvartalu 2013. godine odnosi se na jednu od najvećih MKF u Federaciji BiH) u ukupnom iznosu od 2,6 milijuna KM, od čega se 2,2 milijuna KM odnosi na otpisanu glavnice, što je 0,55% ukupnih bruto kredita, a jedna MKF je zabilježila otpise preko 3% bruto kredita

Mikrokreditne organizacije nastavile su ulagati napore u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, pa su tako u prva tri mjeseca tekuće godine naplatile 2,6 milijuna KM otpisane glavnice i 0,3 milijuna KM otpisane kamate, dok je u istom izvještajnom razdoblju jedna MKF trajno otpisala ukupno 68 tisuća KM glavnice i 13 tisuća KM kamate.

Tablica 10. Potraživanja po otpisanoj glavnici i kamati

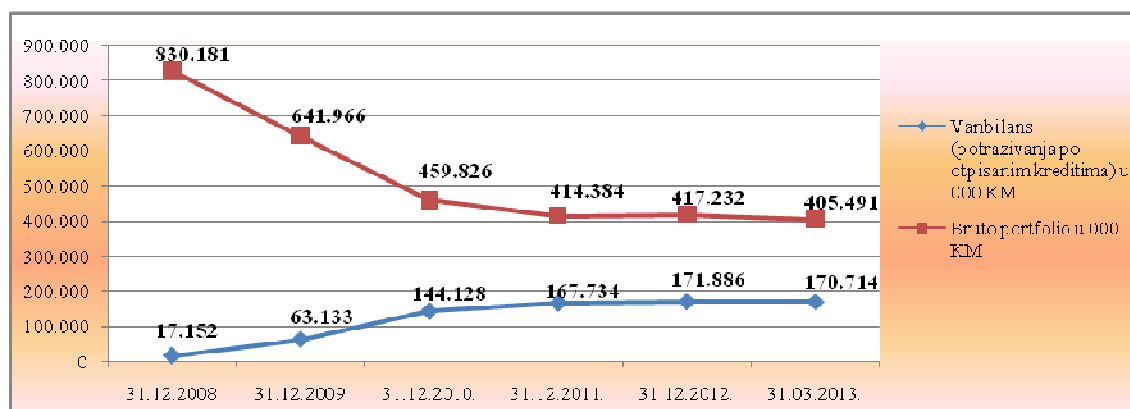
u 000 KM

OPIS	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje na datum 1.1.2013.	139.555	25.069	2.704	432	142.259	25.501
Promjene u 2013. godini:						
Novi otpis u tekućoj godini	2.166	370	71	8	2.237	378
otpis u razdoblju 1.1.-31.3.	2.166	370	71	8	2.237	378
otpis u razdoblju 1.4.-30.6.	0	0	0	0	0	0
otpis u razdoblju 1.7.-30.9.	0	0	0	0	0	0
otpis u razdoblju 1.10.-31.12.	0	0	0	0	0	0
Naplaćeno u tekućoj godini	2.609	288	32	7	2.641	295
naplata otpisa u razdoblju 1.1.-31.3.	2.609	288	32	7	2.641	295
naplata otpisa u razdoblju 1.4.-30.6.	0	0	0	0	0	0
naplata otpisa u razdoblju 1.7.-30.9.	0	0	0	0	0	0
naplata otpisa u razdoblju 1.10.-31.12.	0	0	0	0	0	0
Trajni otpis u tekućoj godini	68	13	0	0	68	13
trajni otpis u razdoblju 1.1.-31.3.	68	13	0	0	68	13
trajni otpis u razdoblju 1.4.-30.6.	0	0	0	0	0	0
trajni otpis u razdoblju 1.7.-30.9.	0	0	0	0	0	0
trajni otpis u razdoblju 1.10.-31.12.	0	0	0	0	0	0
Saldo na datum 31.3.2013.	139.044	25.139	2.743	433	141.787	25.572

* Napomena: Podaci u Tablici 10. razlikuju se od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima prikazanih u izvanbilančnoj evidenciji za iznos od 3,3 milijuna KM koji se odnosi na izvansudske nagodbe i suspendiranu kamatu kod dvije MKF.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima koja se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji sa 31.12.2012. iznose 170,7 milijuna KM i manja su za 1% u odnosu na kraj prethodne godine. U odnosu na 2008. godinu, bruto portfelj MKO prepolovljen je, dok su potraživanja po otpisanim kreditima veća za 10 puta, i sa 31.3.2013. čine 42% ukupnog kreditnog portfelja.

Grafikon 15. Izvanbilančna evidencija (potraživanja po otpisanim kreditima) i bruto portfelj MKO

Postoje značajna odstupanja u kvaliteti portfelja između različitih MKO, koja su evidentna iz podataka da pet MKF ima preko 70% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfelj (kod jedne MKF ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u izvanbilanci, za 14% je veći od iznosa bruto kredita), što je izravna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti. Dvije MKF i jedno MKD iskazali su ukupne otpise ispod 10% ukupnog bruto portfelja.

Po pitanju obveze pokretanja sudskih sporova za naplatu otpisanih potraživanja koja su dospjela, a nisu naplaćena preko 180 dana, kontrolom na licu mjesta u jednoj MKF koja ima značajan tržišni udjel, utvrđeno je da ista ima preko 10.000 neutuženih kreditnih partija u ukupnom iznosu od preko 15 milijuna KM, što je suprotno članku 3. stavak 3. Odluke o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikro kreditnih organizacija. S obzirom da ova MKF cjelokupne novčane transakcije vezane za isplatu i naplatu kredita vrši u gotovini, izbjegavanjem pokretanja sudskih sporova za ove slučajeve, ostavljen je prostor za nezakonito postupanje s naplatom otpisanih potraživanja i druge zloupotrebe.

3.3.2. Otplata kredita s instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata

Posljedice globalne ekonomske krize na finansijski sektor, neadekvatne kreditne politike i slabosti internih kontrola MKO, te opća prezaduženost korisnika mikro kredita, utjecale su na proces kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfelja. Aktiviranje instrumenata osiguranja u slučaju osiguranja kredita jamstvom nastaje kao rezultat nenaplativih potraživanja po kreditima iz ranijih razdoblja, ili uslijed nemogućnosti servisiranja dospjelih kreditnih obveza od strane klijenata. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje se otplaćuje putem jamstva, Agencija je od 31.12.2009. propisala novi izvještajni obrazac OKJ. Prema izvješćima otplate kredita kod MKO s instrumentom osiguranja jamstvom u Federaciji BiH sa 31.3.2013., 2.898 jamaca otplatilo je 1,2 milijuna KM od ukupno odobrenih kredita koji se otplaćuju putem ovog instrumenta osiguranja u iznosu od 18,3 milijuna KM (2.636 kreditnih partija), što je za 28% manje jamaca koji otplaćuju kredite u usporedbi sa 31.12.2012. (1,8 milijuna KM, otplatilo je 4.018 jamaca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita koje otplaćuju jamci bio 24 milijuna KM – 3.689 kreditnih partija). Prosječan iznos kredita koji je tijekom prva tri mjeseca 2013. godine otplaćen ili se otplaćuje jamstvom iznosi 431 KM. Smanjen broj kredita koji se otplaćuje po osnovi jamstva na dan 31.3.2013., rezultat je pogrešnog iskazivanja podataka kod pojedinih MKO u prethodnim razdobljima.

Od ukupnog broja kreditnih partija, 1,31% kreditnih partija odnosi se na kredite s jamstvom, i u odnosu na kraj 2012. godine, udjel kreditnih partija s jamstvom u ukupnom broju kreditnih partija u padu je za 0,45 postotnih bodova. Od 14 MKO, jedna MKF nema evidentiranih otplata kredita s jamstvom, dok je kod dvije MKF zabilježen najveći udjel kreditnih partija s jamstvom u odnosu na ukupan broj kreditnih partija (4,26% i 3,57%). Stanje preostalog duga po kreditima s jamstvom sa 31.3.2013. iznosi 6,2 milijuna KM, što čini 1,54% bruto kredita MKO i u odnosu na 31.12.2012., udjel preostalog duga u bruto portfelju manji je za 0,36 postotnih bodova. (31.12.2012. stanje preostalog duga po kreditima s jamstvom, iznosilo je: 7,9 milijuna KM u odnosu na 417,2 milijuna KM bruto portfelja, što predstavlja 1,90% bruto kredita MKO).

Prema izvješćima MKO, a sukladno Odluci o uvjetima i načinu postupanja mikro kreditne organizacije po prigovoru klijenta („Službene novine Federacije BiH“, broj: 32/10), u razdoblju od 1.1. do 31.3.2013., klijenti MKF podnijeli su ukupno 57 prigovora, dok je jedno

MKD izvijestilo da nema prigovora. Od 13 MKF sa dozvolom za rad Agencije, za 6 nema evidentiranih prigovora u izvještajnom kvartalu.

Najveći broj prigovora je po osnovi prigovora iz kategorije „Ostalo“, ukupno 50, a većim dijelom odnose se na prigovore po osnovi neodobrenog zahtjeva za kredit ili reprogram kredita, zatim prigovore u pogledu sporenja jamstva, prigovore jamaca vezano za postupak naplate, te na ponašanje kreditnih službenika. Sudužnici/jamci, uputili su 19 prigovora, klijenti 33 prigovora, dok su ostale zainteresirane strane uputile 5 prigovora. MKO su u izvještajnom kvartalu pozitivno riješile 27 prigovora, negativno 23 prigovora, dok je 7 prigovora bilo u procesu obrade ili izjašnjenja.

3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite – Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/12). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Tablica 11. Prosječne ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za I. kvartal 2013. godine – po proizvodima

Rb.	OPIS	Ukupan iznos isplata mikrokredita u I. kvartalu 2013. godine (u 000 KM)	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	23.568	22,91%	28,60%
1.1.	Uslužne djelatnosti	5.192	22,97%	28,28%
1.2.	Trgovinu	4.075	22,95%	27,18%
1.3.	Poljoprivredu	5.753	21,84%	27,32%
1.4.	Proizvodnju	1.522	18,55%	20,71%
1.5.	Stambene potrebe	1.292	20,46%	27,88%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	314	24,11%	38,72%
1.7.	Ostalo	5.420	25,71%	33,15%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	63.170	22,48%	26,22%
2.1.	Uslužne djelatnosti	14.645	23,12%	27,07%
2.2.	Trgovinu	6.061	24,12%	27,43%
2.3.	Poljoprivredu	24.493	20,84%	24,33%
2.4.	Proizvodnju	2.604	23,39%	26,06%
2.5.	Stambene potrebe	8.621	21,95%	25,34%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	776	24,91%	32,99%
2.7.	Ostalo	5.970	26,02%	31,20%
UKUPNO		86.738	22,60%	26,87%

Sukladno mjesečnim izvješćima o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama po kreditima, u prva tri mjeseca 2013. godine, MKO su plasirale mikrokredite u ukupnom iznosu od 86,7 milijuna KM što je za 7,5 milijuna, odnosno 8% manje u odnosu na iznos mikrokredita plasiranih u istom razdoblju prethodne godine, što je većinom rezultat smanjenog plasmana mikrokredita jedne od najvećih MKF u Federaciji BiH. Sa stanjem na 31.3.2013., MKO su imale 201.955 aktivnih kreditnih partija, što je za 7.127 aktivnih kreditnih partija, odnosno 3,4% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječan iznos mikrokredita na razini sektora, na 31.3.2013., iznosio je 2.008 KM, što je prosjek i MKF (31.12.2012. godine - 1.996 KM), dok prosječan iznos mikrokredita MKD iznosi 2.263 KM.

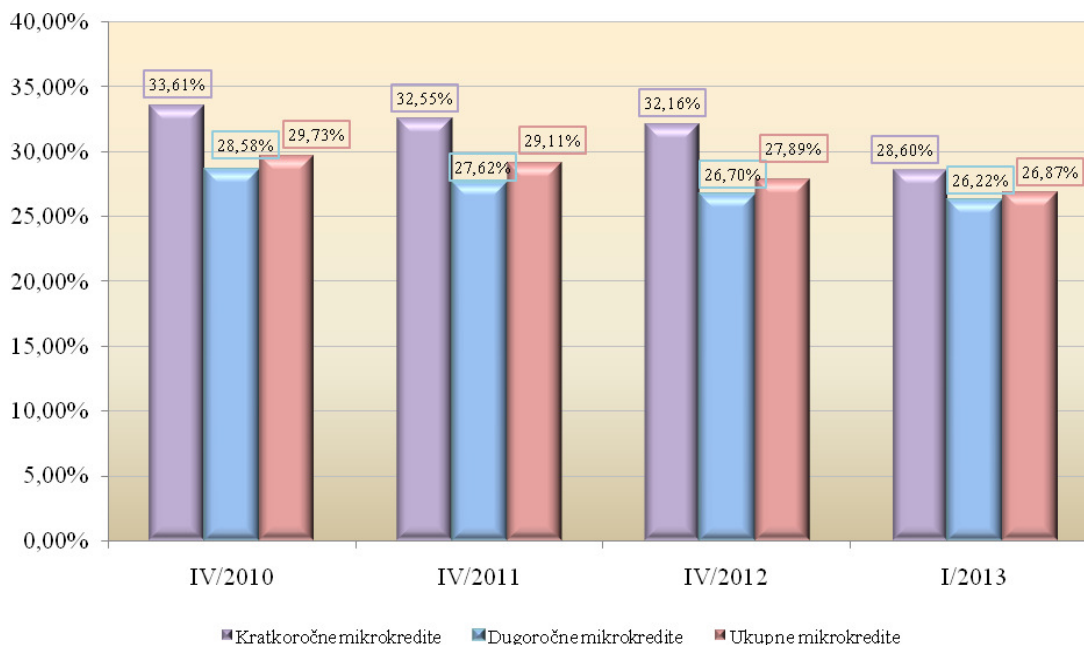
Za kratkoročne kredite, prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 18,55 % za proizvodnju do 25,71 % za ostale kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 20,71 % za proizvodnju do 38,72 % za nenamjenske kredite. Prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 20,84 % za poljoprivredu do 26,02 % za ostale kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 24,33 % za poljoprivredu do 32,99 % za nenamjenske kredite. Analizirajući efektivne kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za proizvodnju i poljoprivredu, dok su najskuplji nenamjenski, tj. krediti za osnovne potrebe.

Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne, dugoročne i ukupne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u donjoj tablici.

Tablica 12. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope (EKS) na mikrokredite po kvartalima

PROSJEČNA PONDERIRANA EKS na:	IV/2010	IV/2011	IV/2012	I/2013
Kratkoročne mikrokredite	33,61%	32,55%	32,16%	28,60%
Dugoročne mikrokredite	28,58%	27,62%	26,70%	26,22%
Ukupne mikrokredite	29,73%	29,11%	27,89%	26,87%

Grafikon 16. Trend kretanja prosječnih ponderiranih efektivnih kamatnih stopa na mikrokredite (u %)

Na kraju prvog kvartala 2013. godine, MKO su nastavile smanjivati efektivne kamatne stope na mikrokredite, pa su tako prosječne ponderirane efektivne kamatne stope u mikrokreditnom sektoru na ukupne kredite, u odnosu na četvrti kvartal 2012. godine, zabilježile pad od 1,02 postotna boda. Promatrajući isto razdoblje, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite, zabilježile su značajan pad od čak 3,56 postotna boda, dok su prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na dugoročne kredite u neznatnom padu za 0,48 postotnih bodova.

U cilju smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite, a u kontekstu zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, te ispunjenja misije mikrokreditiranja, Agencija u kontrolama posebno cijeni i kontrolira sve vrste troškova poslovanja MKO koji imaju značajnog utjecaja na formiranje kamatnih stopa, te ocjenjuje njihovu neophodnost, shodno čemu izdaje adekvatne naloge. Fokus kontrola Agencije, i u narednom razdoblju, bit će na kontroli troškova MKO, njihovoj opravdanosti i svrsishodnosti, s ciljem smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite koje plasiraju MKO iz Federacije BiH.

3.5. Račun dobiti i gubitka

Struktura računa dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 13.

Tablica 13. Račun dobiti i gubitka MKO

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2012. g.				Za razdoblje 1.1. - 31.3.2013. g.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI PO KAMATAMA I SLIČNI PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	21447	96	21.543	90	21.747	83	21.830	87	101
1.2.	Operativni prihodi	2467	14	2.481	10	3.108	14	3.122	13	126
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	23.914	110	24.024	100	24.855	97	24.952	100	104
3.	RASHODI									
3.1.	Rashodi po kamatama i sl. rashodi	5.053	19	5.072	20	4.382	14	4.396	17	87
3.2.	Operativni rashodi	17.255	71	17.326	68	16.580	72	16.652	66	96
3.3.	Trošk. rezer. za kred. i dr. gubitke	3.243	23	3.266	13	4.129	19	4.148	16	127
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	25.551	113	25.664	100	25.091	105	25.196	100	98
5.	IZVANREDNI PRIHODI	3.839	4	3.843		3.894	2	3.896		101
6.	IZVANREDNI RASHODI	213	0	213		367	1	368		173
7.	UKUPNO PRIHODI - RASHODI (2+5-4-6)	1.989	1	1.990		3.291	-7	3.284		165
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	1.989		1.989		3.291		3.291		165
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		1	1			-7	-7		
10.	POREZI		0	0			0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		1	1			-7	-7		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			1.990				3.284		

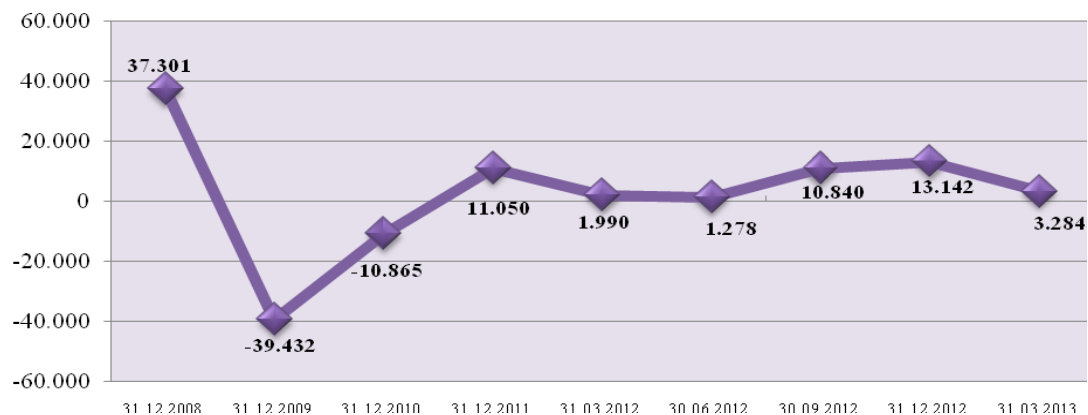
Ukupni prihodi MKO za razdoblje 1.1. - 31.3.2013. iznose 24,9 milijuna KM, od čega se 24,8 milijuna KM ili 99,6% odnosi na prihode MKF, a 0,1 milijun KM ili 0,4% na prihode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ukupni prihodi su veći za 928 tisuća KM ili 4%. Najveći dio prihoda odnosi se na prihode od kamata koji iznose 21,8 milijuna KM ili 87% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 287 tisuća KM ili 1%, dok operativni prihodi iznose 3,1 milijun KM ili 13% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 641 tisuću KM, odnosno za 26%.

Ukupni rashodi iznose 25,2 milijuna KM od kojih se 25,1 milijun ili 99,6% odnosi na rashode MKF, a 0,1 milijun KM ili 0,4% na rashode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine ukupni rashodi su manji za 468 tisuća KM ili 2%. U strukturi rashoda, 4,4 milijuna KM ili 17% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 676 tisuća KM ili 13%. Operativni rashodi iznose 16,6 milijuna KM ili 66% ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 674 tisuće KM ili 4%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 9,7 milijuna KM (1.1.-31.3.2012.: 9,4 milijuna KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 4,1 milijun KM (1.1.-31.3.2012.: 4,3 milijuna KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 2,8 milijuna KM (1.1.-31.3.2012.: 3,6 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 4,2 milijuna KM ili 16% od ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 882 tisuće KM ili 27%.

Izvanredni prihodi MKO ostvareni u razdoblju od 1.1. do 31.3.2013. iznose 3,9 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 53 tisuće KM, odnosno za 1%. Izvanredni prihodi većinom se odnose na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Izvanredni rashodi MKO ostvareni u prva tri mjeseca tekuće godine iznose 368 tisuća KM, i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 155 tisuća KM odnosno za 73%.

Za razdoblje 1.1.-31.3.2013., jedno MKD ostvarilo je neto gubitak u iznosu od 7 tisuća KM (1.1. – 31.3.2012.: 1 tisuća KM neto dobit). U ovom razdoblju MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 3.291 tisuću KM, dok su u istom razdoblju prethodne godine, MKF ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 1.989 tisuća KM. U razdoblju 1.1. – 31.3.2013., od ukupno 13 MKF, manjak prihoda nad rashodima imale su 2 MKF i to u ukupnom iznosu od 32 tisuće KM, a višak prihoda nad rashodima ostvarilo je 11 MKF u ukupnom iznosu od 3.323 tisuće KM.

Grafikon 17. Ukupan finansijski rezultat MKO (u 000 KM)

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.284 tisuće KM, što je za 1.294 tisuće KM ili 65% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvješća MKO sa 31.3.2013. možemo konstatirati sljedeće:

- Bilančna suma MKO sa 31.3.2013. iznosi 479 milijuna KM, od čega se na MKF odnosi 477,4 milijuna KM ili 99,7%, a na MKD 1,6 milijuna KM ili 0,3% od ukupne bilance MKO. Bilančna suma MKO na kraju prvog kvartala 2013. godine bila je manja za 20,6 milijuna KM ili 4% u odnosu na stanje sa 31.12.2012.;
- Ukupni bruto krediti MKO sa 31.3.2013. iznose 405,5 milijuna KM i čine 85% ukupne aktive MKO, dok neto krediti iznose 396,4 milijuna KM. Krediti i na bruto i na neto osnovi manji su za 3% u odnosu na stanje sa 31.12.2012.;
- Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje na dan 31.3.2013. iznose 288,4 milijuna KM ili 60% ukupne pasive MKO i manje su za 8% u odnosu na stanje sa 31.12.2012.;
- Ukupni kapital MKO na dan 31.3.2013. iznosi 166,8 milijuna KM ili 35% ukupne pasive MKO koji je veći za 2% u odnosu na kraj prethodne godine, od čega kapital MKF iznosi 166,1 milijun KM, a kapital jednog MKD 0,7 milijuna KM. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 108,1 milijun KM koji čini 65% ukupnog kapitala MKF, zatim donirani kapital koji iznosi 47 milijuna KM ili 28% ukupnog kapitala MKF, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Temeljni kapital i ostale rezerve MKF iznose 11 milijuna KM, odnosno 7% ukupnog kapitala MKF. Neraspoređena dobit i zakonske rezerve jednog MKD iznose 0,1 milijun KM ili 14% ukupnog kapitala MKD, dok temeljni kapital MKD iznosi 0,6 milijuna KM ili 86% ukupnog kapitala MKD;
- U razdoblju 1.1. - 31.3.2013., 11 MKF ostvarilo je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 3.323 tisuće KM, dok su manjak prihoda nad rashodima ostvarile 2 MKF u iznosu od 32 tisuće KM, što znači da su MKF sa 31.3.2013. poslovale s viškom prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 3.291 tisuću KM. Jedno MKD je u razdoblju 1.1.-31.3.2013. ostvarilo neto gubitak u iznosu od 7 tisuća KM, što znači da je na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH s krajem prvog kvartala 2013. godine, ostvaren pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.284 tisuće KM, što je za 65% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine;
- Ukupno 14 MKO (13 MKF i 1 MKD) sa 31.3.2013. zapošljavaju 1.510 radnika što je za 44 radnika ili 3% manje u odnosu na 31.12.2012., dok su sa krajem prvog kvartala 2013. godine, MKO imale ukupno 321 organizacijski dio, što je za 2 organizacijska dijela ili 1% više u odnosu na kraj prethodne godine.

U narednom razdoblju MKO trebaju intenzivno raditi na:

- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stupanj otpisanih zajmova trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala budućnost zaposlenih u MKO;
- Povećanju odgovornosti upravnih odbora, osiguranju neovisnosti od menadžmenta, te kontroli menadžmenta od strane upravnih odbora;
- Uspostavljanju mehanizama kontrole opravdanosti projekata i materijalno značajnih troškova poslovanja, uključujući plaće i bonuse menadžmentu, te sve druge beneficije

menadžmenta i članova upravnih odbora koje isti ostvaruju na teret imovine MKF i koji se direktno alimentiraju visokim kamatnim stopama;

- Uspostavljanju interne revizije, u potpunosti neovisne od menadžmenta MKO koja će nadgledati i segment rukovođenja, te o tome redovito izvješćivati upravni odbor;
- Kontrolu kamatnih stopa i ostvarivanju ciljeva iz ZoMKO putem aktivnog uključivanja organa upravljanja u postupak donošenja politika o formiranju cijena na mikrokredite;
- Reduciranju troškova poslovanja, punoj primjeni načela domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni načela dobrih korporativnih praksi;
- Smanjenju kamatnih stopa na mikrokredite;
- Punoj primjeni članka 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja potpore razvoju poduzetništva;
- Poboljšanju sustava internih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO, te primjeni načela odgovornog kreditiranja;
- Obveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita;
- Poduzimanju svih aktivnosti u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i žiranata;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta, te
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja.

Broj: U.O.-52-3/13

Sarajevo, 4. lipnja 2013.

PRILOZI

- Prilog 1. Osnovni podaci o MKO
- Prilog 2. Bilanca stanja MKF
- Prilog 3. Bilanca stanja MKD
- Prilog 4. Račun dobiti i gubitka MKF
- Prilog 5. Račun dobiti i gubitka MKD
- Prilog 6. Pregled doniranih sredstava MKF

Prilog 1.
OSNOVNI PODACI O MKO

Rb	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.3.2013.			
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposl.	Broj org. dijelova
1.	MKD "ADRIA mikro" d.o.o. Mostar	ul. Kneza Višeslava 14 88 000 MOSTAR	Sena Martina Topić	036/ 348-891, 348-890 fax	adria.mikro@tel.net.ba	1.689	694	7	1
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-370, 754-388 fax	sbina@mkoeki.com www.mkoeki.com	105.978	41.175	274	67
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	11.185	10.453	52	12
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Nusret Čaušević	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	62.790	8.217	210	50
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	v.d. Jakob Finci	033/ 205-737 tel/fax	viktor@melaha.ba	972	223	2	0
6.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	32.141	16.078	144	24
7.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	16.094	4.552	93	24
8.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	mka.aldi@bih.net.ba www.mikroaldi.org	3.708	3.211	23	5
9.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	110.695	44.882	286	56
10.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	ul. Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Jure Žigo	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	103.192	22.551	261	46
11.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.733	1.468	9	0
12.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	426	261	4	0
13.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 51 71 000 SARAJEVO	Zoran Dučić	033/ 278-020, 278-032 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	28.432	13.006	144	36
14.	MKF "VORTT-INVEST" Sarajevo	ul. Azize Šaćirbegović 128 71 000 SARAJEVO	Mustafa Kapić	033/720-949, 720-941 fax	vorttdoo@yahoo.com	46	46	1	0
UKUPNO						479.081	166.817	1.510	321

Prilog 2.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2012.	%	31.03.2013.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	25.286	5	22.424	5	89
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	21.022	4	15.083	3	72
1b)	Kamatonosni računi depozita	4.264	1	7.341	2	172
2.	Plasmani bankama	8.245	2	3.368	1	41
3.	Kredit	415.883		404.106		97
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	7.585		9.035		119
3b)	Neto kredit (3-3a)	408.298	82	395.071	82	97
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	48.025	9	47.785	10	100
5.	Dugoročne investicije	15	0	15	0	100
6.	Ostala aktiva	9.268	2	9.693	2	105
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	975		964		99
8.	UKUPNO AKTIVA	498.162	100	477.392	100	96
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	99.872	20	95.645	20	96
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	211.368	42	191.842	40	91
11.	Ostale obveze	24.091	5	23.782	5	99
12.	UKUPNO OBVEZE	335.331	67	311.269	65	93
13.	Donirani kapital	46.936		46.936		100
14.	Temeljni kapital	8.245		8.245		100
15.	Višak prihoda nad rashodima	161.552		162.725		101
15a)	za prethodne godine	146.017		159.386		109
15b)	za tekuću godinu	15.535		3.339		21
16.	Manjak prihoda nad rashodima	56.773		54.638		96
16a)	za prethodne godine	56.296		54.606		97
16b)	za tekuću godinu	477		32		7
17.	Ostale rezerve	2.871		2.855		99
18.	UKUPNO KAPITAL	162.831	33	166.123	35	102
19.	UKUPNO PASIVA	498.162	100	477.392	100	96
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	171.834		170.659		99
	- komisioni poslovi	418		390		93

Prilog 3.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.3.2012.	%	31.3.2013.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	104	7	238	14	229
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	104	7	238	14	229
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	n/a
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	n/a
3.	Kredit	1.349		1.385		103
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	25		40		160
3b)	Neto krediti (3-3a)	1.324	86	1.345	80	102
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	84	5	74	4	88
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	n/a
6.	Ostala aktiva	33	2	35	2	106
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	2		3		150
8.	UKUPNO AKTIVA	1.543	100	1.689	100	109
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	719	47	621	37	86
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	84	5	335	20	399
11.	Ostale obveze	39	3	39	2	100
12.	UKUPNO OBVEZE	842	55	995	59	118
13.	Donirani kapital	0		0		n/a
14.	Temeljni kapital	600		600		100
15.	Emisioni ažio	0		0		n/a
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	0		-7		n/a
16a)	prethodnih godina	0		0		n/a
16b)	tekuće godine	0		-7		n/a
17.	Zakonske rezerve	101		101		100
18.	Ostale rezerve	0		0		n/a
19.	UKUPNO KAPITAL	701	45	694	41	99
20.	UKUPNO PASIVA	1.543	100	1.689	100	109
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	52		55		106
	- komisioni poslovi	0		0		n/a

Prilog 4.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2012.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2013.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	39	0	3	0	8
1.2.	Kamate na plasmane bankama	108	1	72	0	67
1.3.	Kamate na kredite	21.070	98	21.390	99	102
1.4.	Ostali financijski prihod	230	1	282	1	123
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	21.447	100	21.747	100	101
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.672	92	4.219	96	90
2.2.	Ostali financijski rashodi	381	8	163	4	43
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	5.053	100	4.382	100	87
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	16.394		17.365		106
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	2.031	82	2.900	93	143
4.2.	Ostali operativni prihodi	435	18	208	7	48
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	2.466	100	3.108	100	126
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	9.368	54	9.700	58	104
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	4.328	25	4.100	25	95
5.3.	Ostali operativni troškovi	3.559	21	2.780	17	78
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	17.255	100	16.580	100	96
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	3.243		4.129		127
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	-1.638		-236		14
8.	Izvanredni prihodi	3.839		3.894		101
9.	Izvanredni rashodi	212		367		173
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	1.989		3.291		165

Prilog 5.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2012.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2013.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	n/a
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	n/a
1.3.	Kamate na kredite	96	100	81	98	84
1.4.	Ostali financijski prihod	0	0	2	2	n/a
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	96	100	83	100	86
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	17	89	12	86	71
2.2.	Ostali financijski rashodi	2	11	2	14	100
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	19	100	14	100	74
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	77		69		90
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	14	100	14	100	100
4.2.	Ostali operativni prihodi	0	0	0	0	n/a
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	14	100	14	100	100
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	47	66	42	59	89
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	12	17	24	33	200
5.3.	Ostali operativni troškovi	12	17	6	8	50
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	71	100	72	100	101
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	23		19		83
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	-3		-8		267
8.	Izvanredni prihodi	4		2		50
9.	Izvanredni rashodi	0		1		n/a
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1		-7		-700
11.	POREZ	0		0		n/a
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	1		-7		-700

Prilog 6.

PREGLED DONIRANIH SREDSTAVA MKF
stanje na dan 31.3.2013.

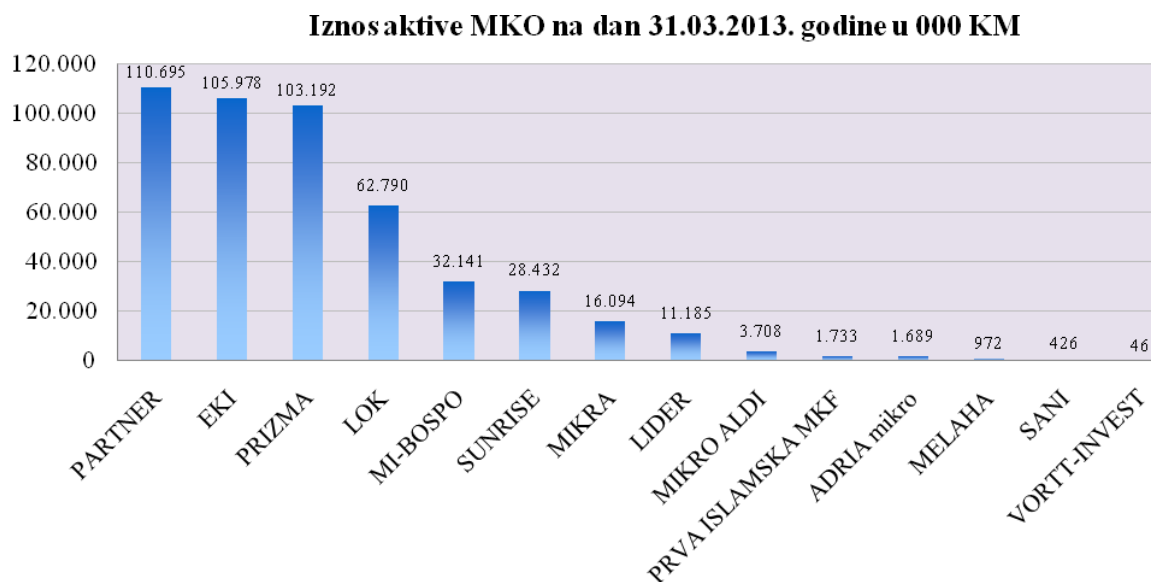
u 000 KM

Rb.	Naziv donator	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	MKF MI-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Goražde	PARTNER MKF Tuzla	MKF PRIZMA Sarajevo	PRVA ISLAMSKA MKF	MKF SUNRISE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		5.246	5.891	3.366	4.070	804	6.828	7.490	3.459	1.942	39.097
1.	USAID	3.046					3.046	3.046			9.138
2.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891								5.891
3.	CRS				4.070						4.070
4.	UNHCR			479		200	1.229	992		614	3.514
5.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo								3.459		3.459
6.	LIP (sredstva Vlade FBiH)			947			675			1.214	2.836
7.	UNDP	1.932					59	672			2.663
8.	PRM/USA State Department							2.006			2.006
9.	UMCOR			377			317	774			1.468
10.	IRC			383			805				1.188
11.	Women's World Banking			1.034							1.034
12.	Mercy Corps						697				697
13.	OXSfam					500					500
14.	USDA Know-How Project	237									237
15.	Church World Service			146							146
16.	Udruženje građana "ALDI"					104					104
17.	DK iz spajanja sa udrugom "LORI" Orašje									98	98
18.	CRIC	31									31
19.	SOLIDARITES									16	16
Donacije za osnovna sredstva		8	0	0	65	0	229	61	0	10	373
20.	Mercy Corps						229				228
21.	CRS				65						65
22.	ICMC							53			53
23.	SOLIDARITES									10	10
24.	WORLD VISION Int.	8									8
25.	PHARE							8			8
Donacije za operativne troškove		2.050	874	946	0	0	1.614	3.087	29	709	9.310
26.	PRM							2.047			2.047
27.	SIDA Housing	1.828									1.828
28.	USAID			946			276				1.222
29.	UNHCR						176	840			1.016
30.	LIP (sredstva Vlade FBiH)						201			709	910
31.	CHF		874								874
32.	Mercy Corps						739				739
33.	CGAP						45	150			195
34.	EBRD	105					1				106
35.	IFC	104									104
36.	WORLD BANK						45				45
37.	MFC						20	34			54
38.	UNDP						43				43
39.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo								29		29
40.	ADA ASBL (RATING)						20				20
41.	Ostalo	13					49	17			79
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.304	6.765	4.312	4.135	804	8.671	10.639	3.488	2.661	48.780

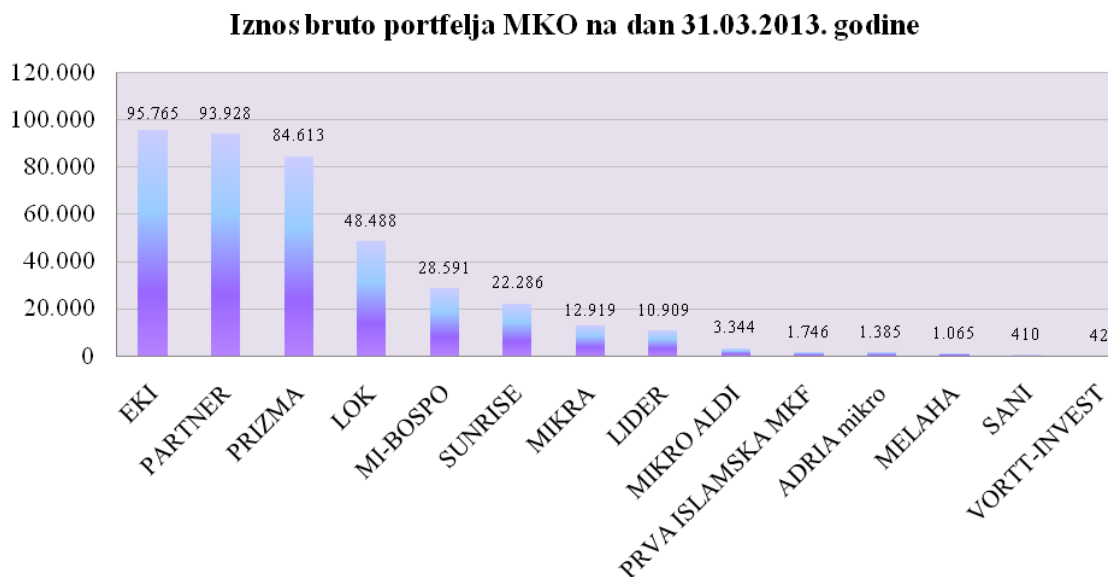
GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfolija MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos obaveza po uzetim kreditima MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
- Grafikon 4. Iznos kapitala MKO na dan 31.3.2013. godine u 000 KM
- Grafikon 5. Iznos doniranog kapitala (po izvještajima) MKO na dan 31.3.2013. u 000 KM
- Grafikon 6. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za razdoblje 1.1.- 31.3.2013. u 000 KM
- Grafikon 7. Broj zaposlenih MKO na dan 31.03.2013.
- Grafikon 8. Broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31.3.2013.
- Grafikon 9. Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.3.2013.
- Grafikon 10. Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.3.2013.
- Grafikon 11. Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 31.3.2013.
- Grafikon 12. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 31.3.2013.
- Grafikon 13. Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 31.3.2013.
- Grafikon 14. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 31.3.2013.
- Grafikon 15. Iznos ukupnih isplata mikrokredita u I. kvartalu 2013. godine u 000 KM
- Grafikon 16. Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2013. godine
- Grafikon 17. Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2013. godine
- Grafikon 18. Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2013. godine

Grafikon 1.

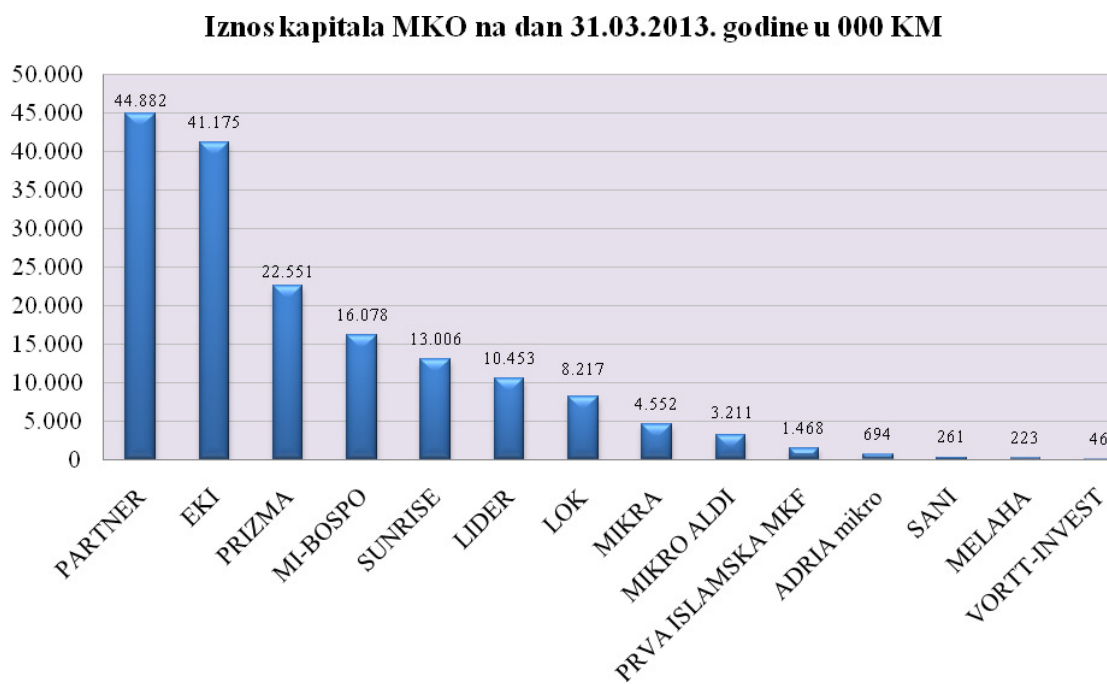
Grafikon 2.

Grafikon 3.

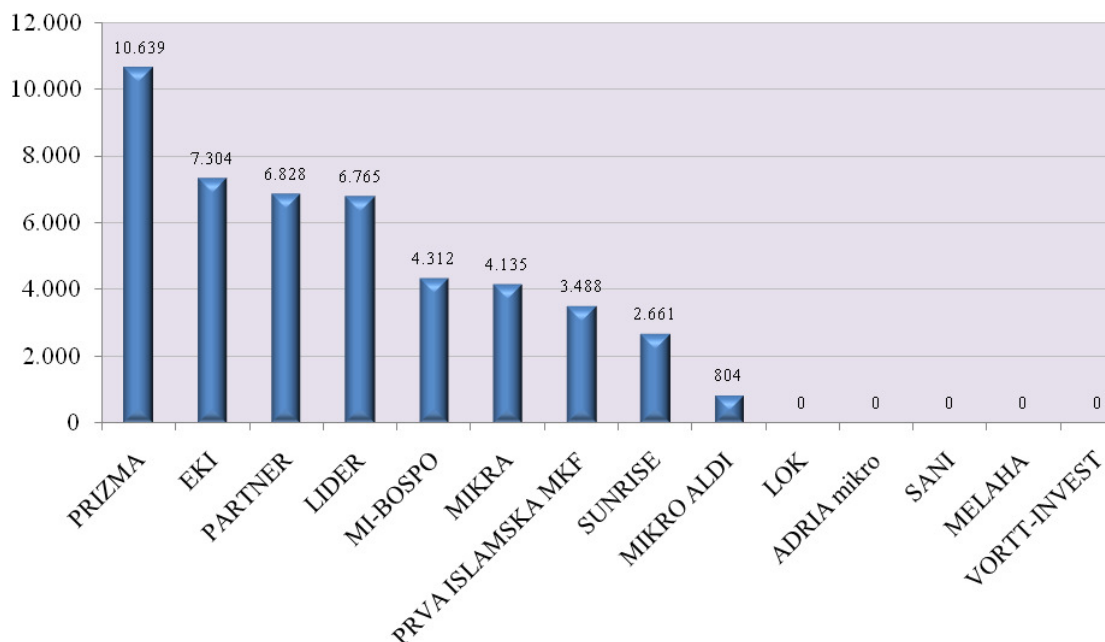

Grafikon 4.

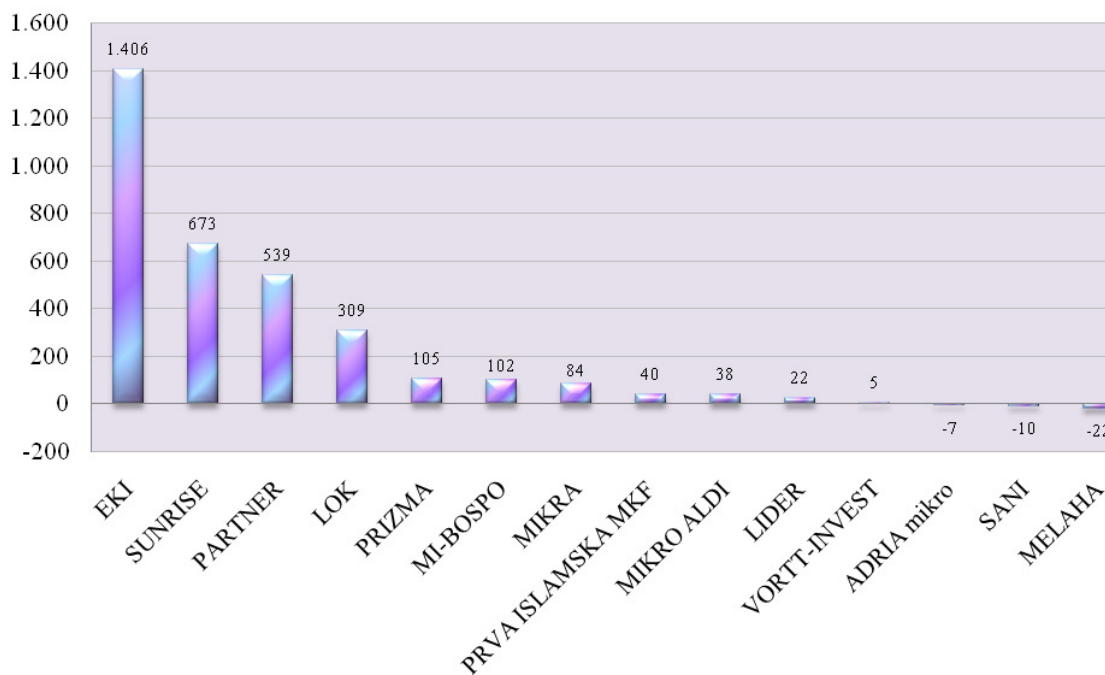
Grafikon 5.

**Iznos doniranog kapitala (po izvještajima) MKO
na dan 31.03.2013. godine u 000 KM**

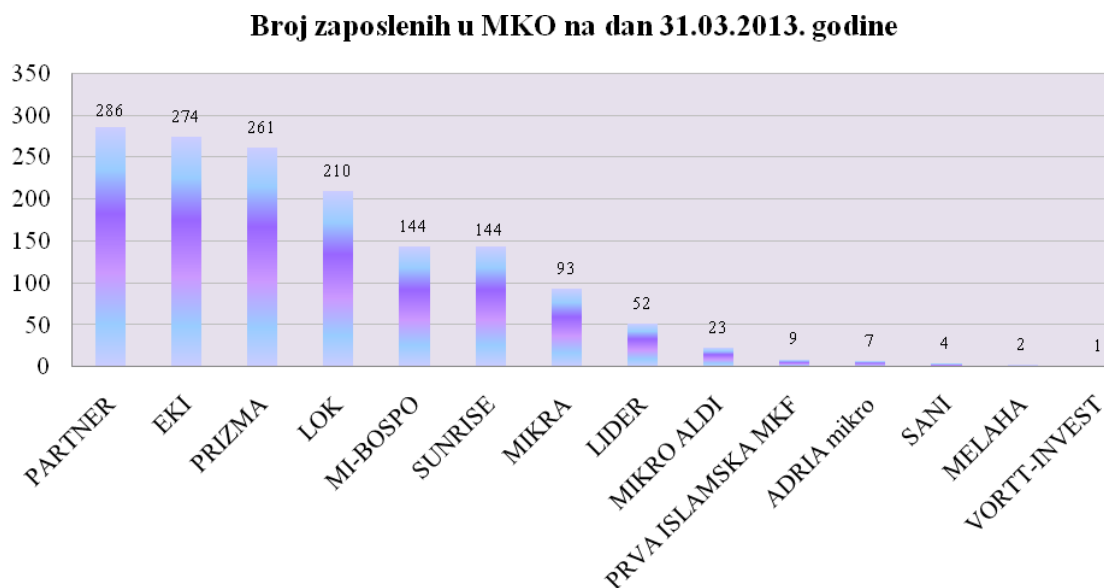

Grafikon 6.

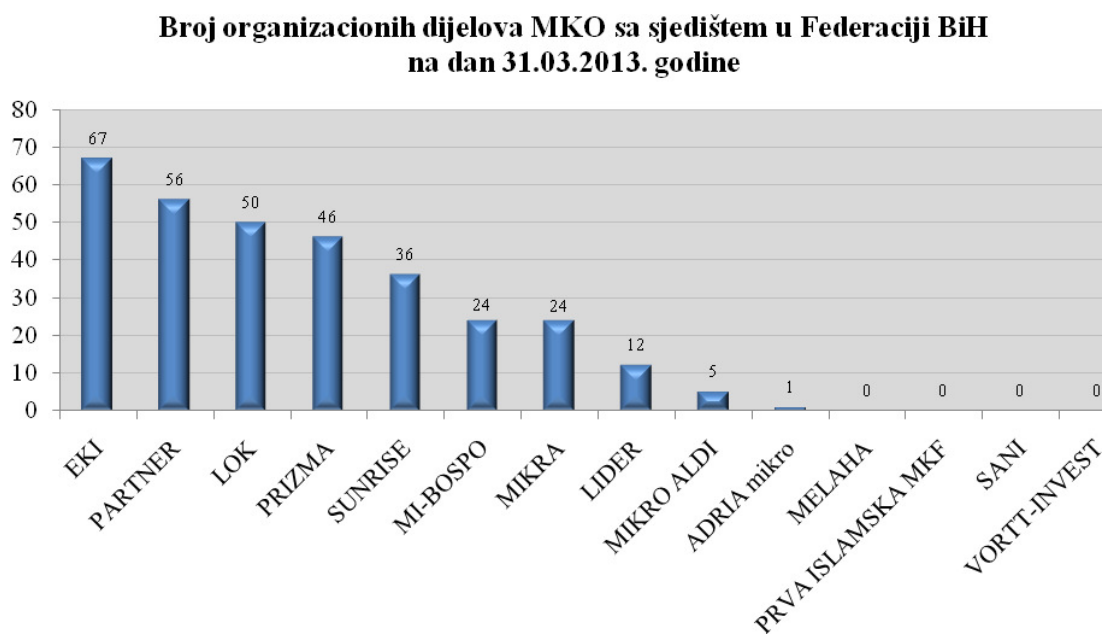
**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto
dobit/gubitak MKD
za period 01.01.-31.03.2013. godine u 000 KM**

Grafikon 7.

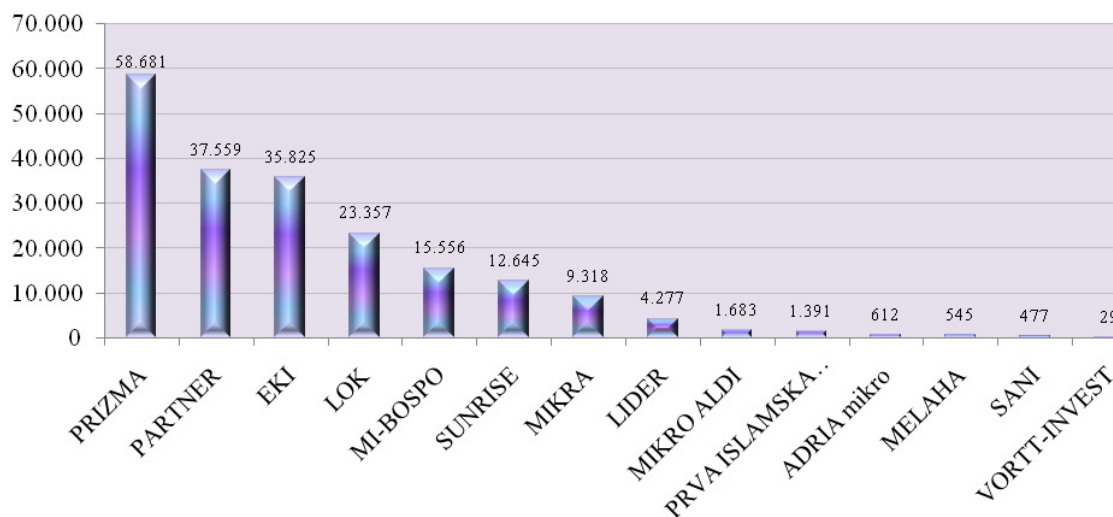

Grafikon 8.

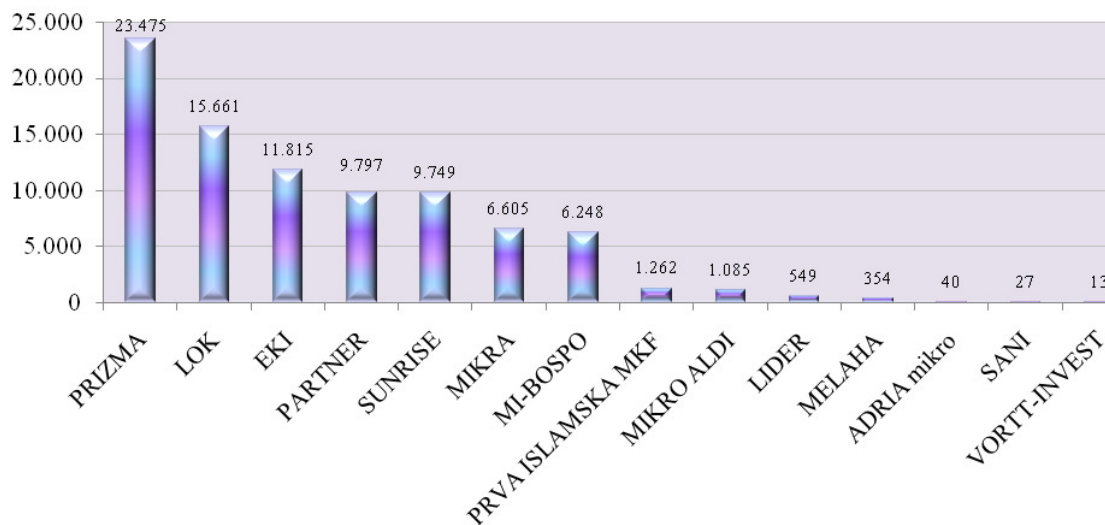
Grafikon 9.

**Broj aktivnih kreditnih partija MKO
sa stanjem na dan 31.03.2013. godine**

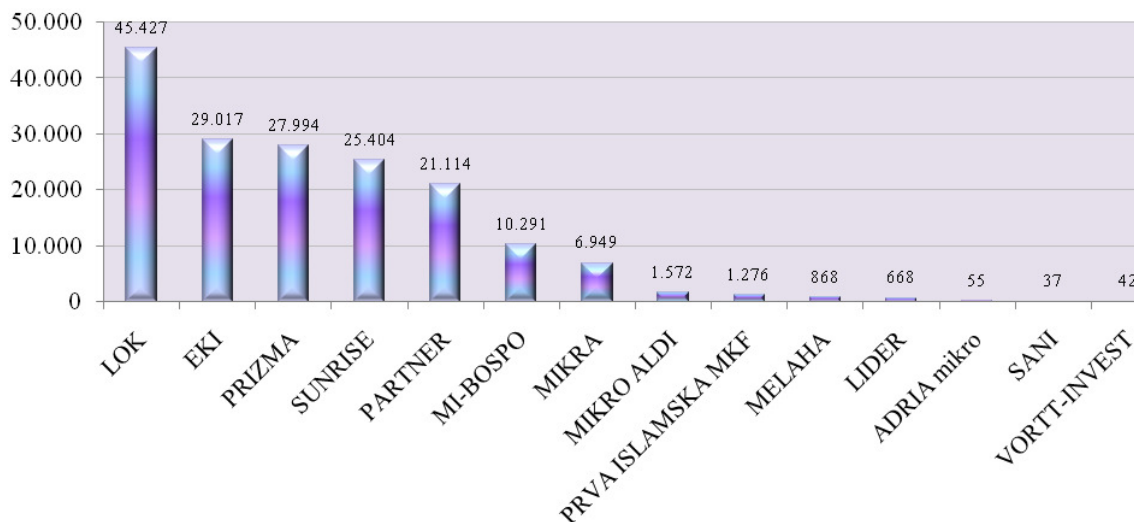
Grafikon 10.

**Broj otpisanih kreditnih partija MKO
sa stanjem na dan 31.03.2013. godine**

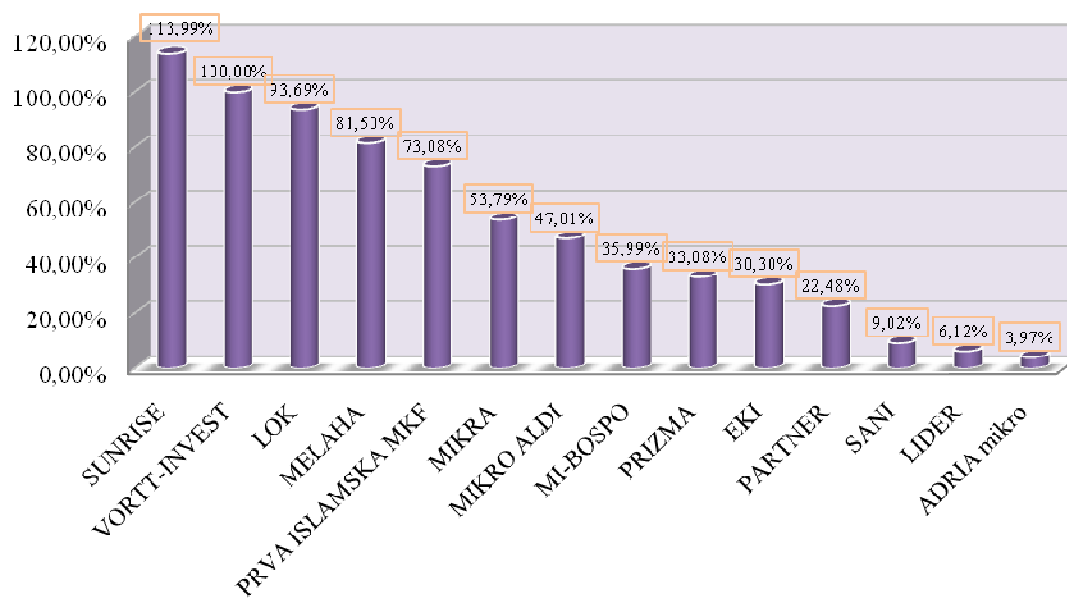
Grafikon 11.

**Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM
sa stanjem na dan 31.03.2013. godine**

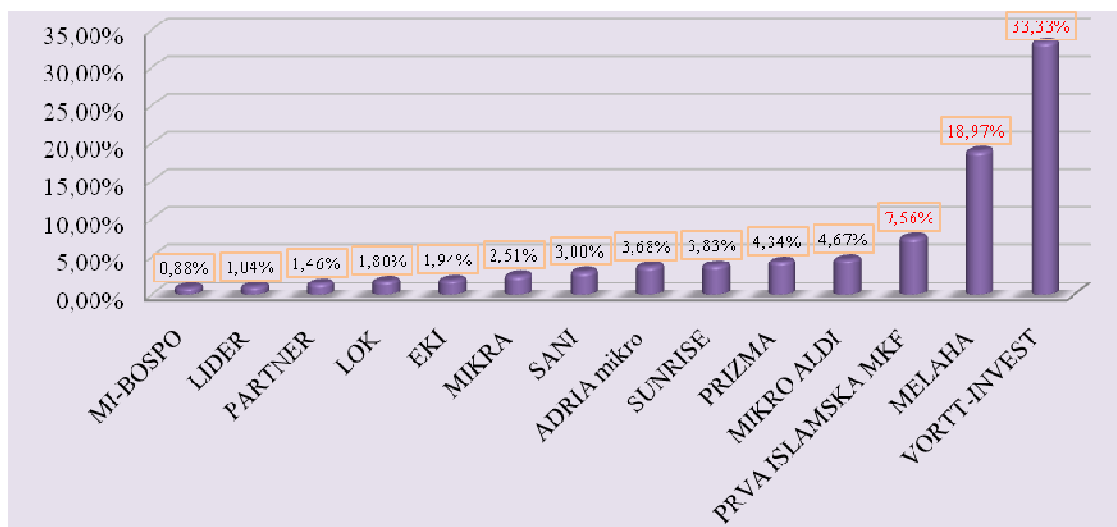
Grafikon 12.

**Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na ukupan
bruto portfolio MKO na dan 31.03.2013. godine**

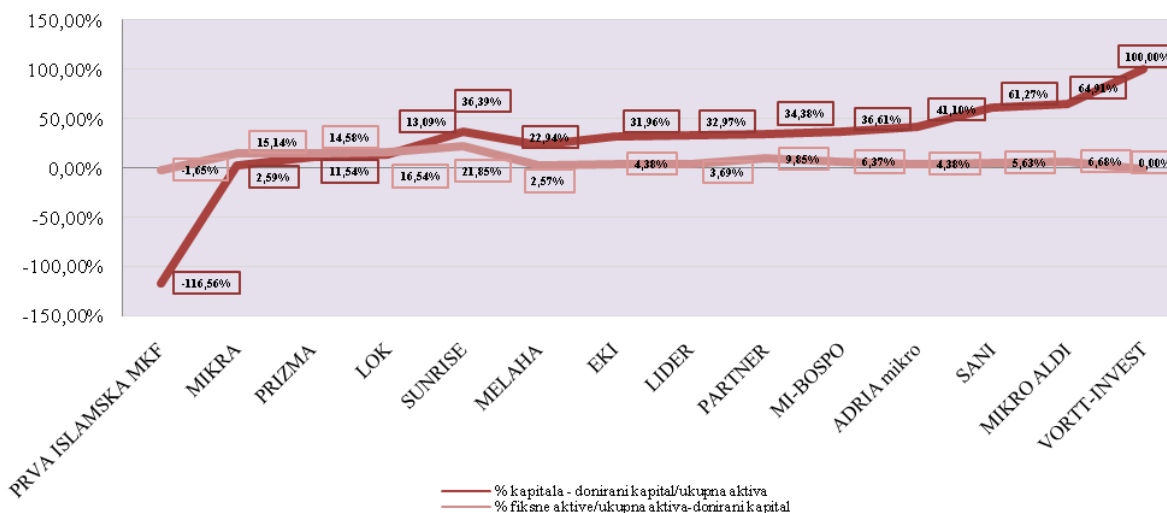
Grafikon 13.

Portfolio u riziku preko 30 dana na dan 31.03.2013. godine

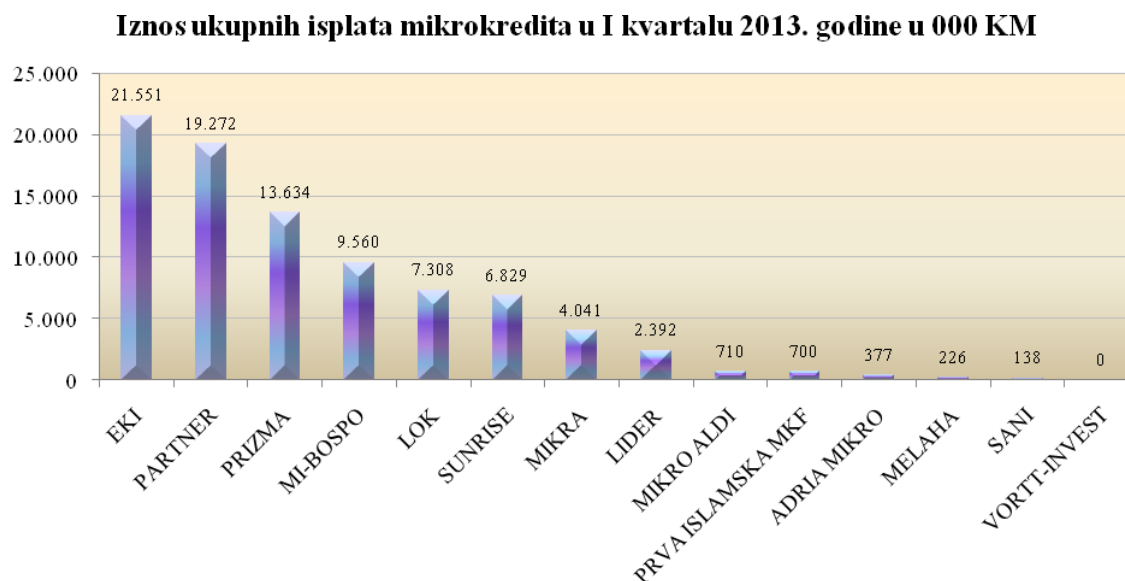

Grafikon 14.

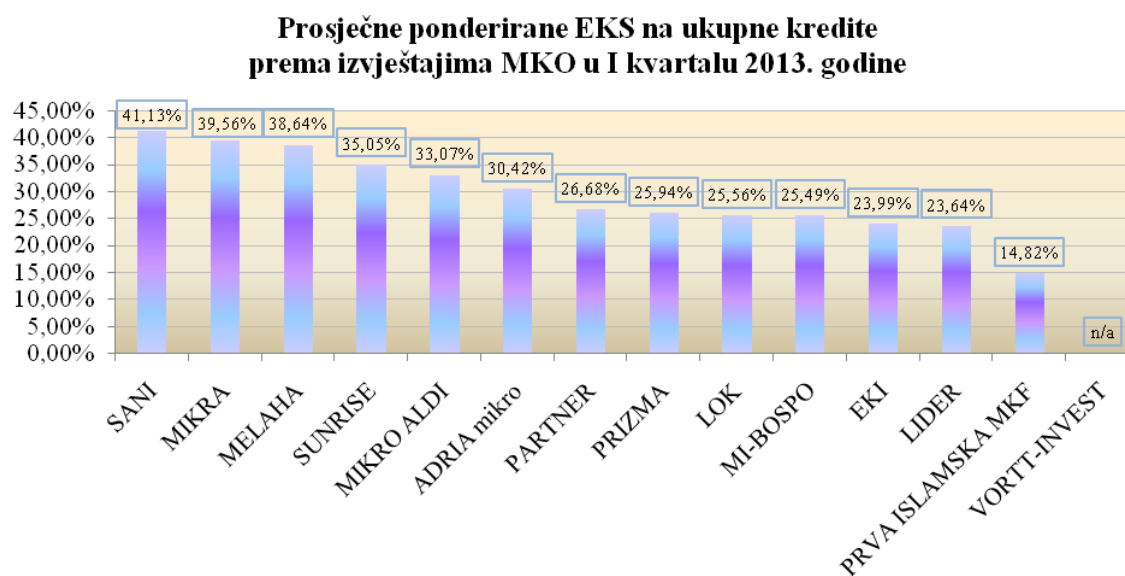
**Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu
na dan 31.03.2013. godine**

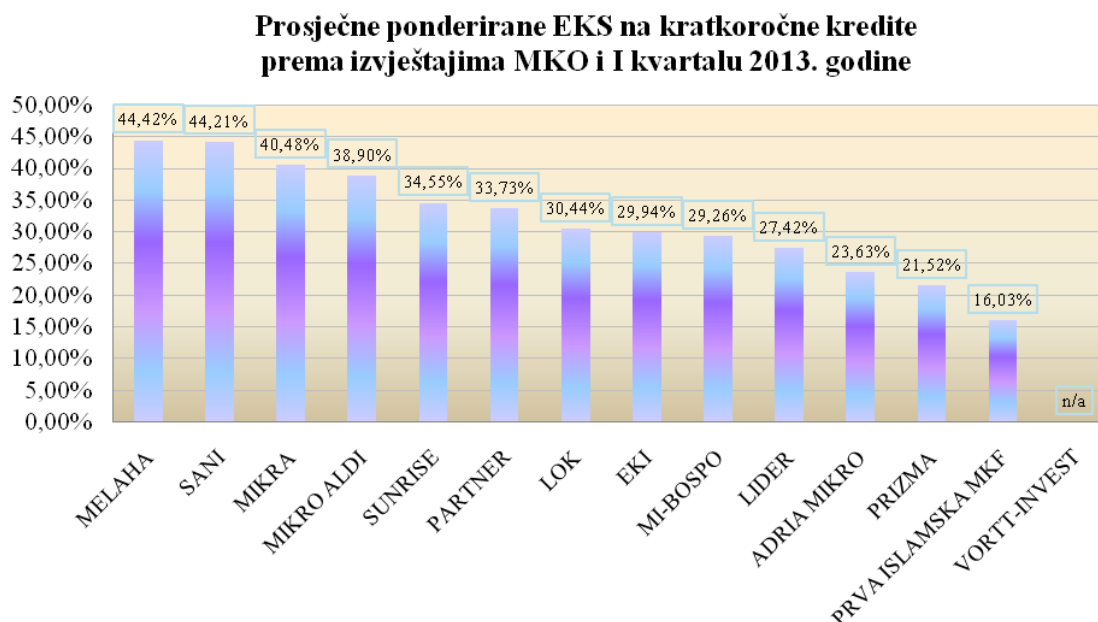
Grafikon 15.

Grafikon 16.

Grafikon 17.

Grafikon 18.

